

Ms 5091/22 - 55. Eötvös Loránd államtudományi elnöki
útitársaság közlönye
(

34. köv. 55. köv. - bor.

M. TUD. AKADÉMIA
KÉZIRATTÁR NYELVTUD. OSZÁLY
1972. évi 17. sz.

A m. lelkudánia megfigyelést képez le em a koronát, mint
 képzetének jót nagy alapított iránt, és mint az "idővel" kifejezés
 a városok, mely a mihez csatlakoztatva emelte megmutatva, hogy a képzetek
 vele egyes ére.

Adja a mindenkori hogy az a népszerű mint drága kincs ápolva rendeltetés
 álljon az idők múltán, és hogy így mint azok a kék csillagok megint és
 a jövő nemzedék és annak jelenlétéig, s az megint a közönség
 lángja által leírta ~~szóval~~ ^{síkkor} emlékeztetője az, hogy az a város a
 jövőben még azelőtt még sok, még gondolatok, és a nélkül mindig
 magának legyen!

A. Math. ei lemezeltudományi bírósága
1880 március 19-én tartott 114 ülése.

Jelen voltak: Lagnard
Grabi, Krenner, Zity, Balogh
Liszhke, Than, Schenzl, Fiala, Schy
Pelzval, Eötvös

felkeltet: Róth Samu, Balogh
Antal, Károly, Balogh
Schy György, Balogh
Mátyás, József, Balogh
Schy

- 1) József Könyv hírtelenítés.
- 2) Nemzetközi hűtő terv
- 3) Teschler György levele a könyvtár
illetéséig.

4) Dr. Fodor József Dolgozata a levegő
a táblák Catakina 240-250 fős 500 eljegyzés
pildámpán.

A nyomtatás kiírás (ezzel 200 sz.)

5) Jelenet a fentiekben

Paris,

Ms 5091/24

77, rue de la Faisanderie.

29 mai 1899.

Monsieur le Président et
cher Compère,

J'ai eu l'honneur de
vous écrire officiellement
pour vous prier de trans-
mettre mes remerciements
à l'Académie. Permettez
moi de m'adresser aujourd'hui
à vous, à titre
de compère, pour vous
prier de me faire comen-

unique la liste des membres
de votre Compagnie. Il
me serait très agréable
de connaître les noms de
mes savants confrères.
N'existe-t-il pas une
petite brochure, en français,
qui donne ces rensei-
gnements?

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Agreez, Monsieur le
Président et cher Confrère,
l'expression de mes sentiments
très distingués et dévoués

C. de Kerpincz

JOGHALLGATÓKAT SEGÍTŐ EGYESÜLET

BUDAPEST, EGYETEM.

Méltóságos Elnök Úr!

A budapesti m. k. tud. egyetemi joghallgatók
 Segítő Egyesülete f. é. szeptember hó
 12-én tartott közgyűlésen elhatározta:
 intéssék kérvény a Magyar Tudomá-
 nyos Akadémia'hoz az iránt, hogy a jog
 és államtudományi szakba vágó összes
 akadémiai kiadványok egy-egy példánya
 az egyesület könyvtára részére díjmentesen
 megküldessék.

Mi mint a J. G. L. exidei vezetők
 közelebbről érteztük magunkat a közgyű-
 lés fenti határozatának végrehajtására

Méltóságos

Eötvös Lóránd báró úrnak

A Magyar Tudományos Akadémia

Elnökének

Budapestben

s öhajsanók az ide vonatkozó kérvényt
Méltóságod utján a Tekintetes Magyar
Tudományos Akademiához reményesen
benyújtani.

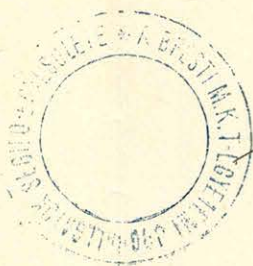
Osda irányul tehát kérelmünk
kegyeskedjék minket lehetőleg értesíteni
mikor és hol fogadhatja Méltóságod a
F. G. L. bizottsága tiszteletét.

A Méltóságos Elnök Úrnak

Budapest 1889 October hó 5-én
Tiváló tisztelettel

aláíratos szolgálattal

Takácsfalvi
e. i. elnök.

Füzessy
e. i. titkár

9/11 850

Tipter barabom,

Sietre tinton Vele,
hogg semini ok sem fogg,
fenn, nokiat O' fureje
kykkymercho elhatorva-
sat kitoktan Kellene far-
tanat. - Munka adrodet
hivad koving

Bein, Okt 16. 1850

Kühnen stützt baräuen,

Vettern spiren beudet,
i ögintin künjün
agm hie n lmat, maget,
e alka wntal, irangom,
bau tannositattal. -

En - egeueren - ö' fehrigivul

hõõr sõltas, - i aet
higum, hõõ Kivainäga, -
melet, reigemäl, - naqm
hõõr nax i mēkūg nax
tala hõ, - tējēvūhū fag. -

hikēv mēstū dā
valamit, - ēstūitū fag =
lag; - arhū i - Kēlūf -

hōkintū jēn vrainat, -
mēt tējēn higōdūn
hōglamēv. - Nax siētō =
hū rōm e vōkāt, - i
māamāt tōvābū bōvātsū -
fōtū qānūn, - vāfōk
rēpī hīvū

hōggēv

Ms. D. 9. 1 / 28

Beis, November päⁿ
1850

Igen tiszteel barátom,

Grat most volt alkalmam,
Kivánságokra vmatkazo'lag,
feltegei Urunkkal jólam;
Ki szokott kezzei fo-
gasta, - legaláztalabb elő-
terjesztémet is felhatal-

nagy méltóságteljes engemat,
hogy Vele tudtam, -
minket Ő szívesen fogja
a boldogult honörökös Kijet
a m. t. akadémiai akadémiai
dekoráció. - Ezzel
intézkedtem is már Ő felé,
hogy ez jelen pertő bizalom

meg a Kijet elismerését, -
A Kijet életművében - a
boldogult honörökös - tegye
átakját fogja nincseni. -

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Nagy önműre szolgál ne-
kem ez örvendetes hír, -
tudományomra hasznos,
s akadémiai megismerhetőség,

lozz - annak idejében -
mily módon lesz lefegy-
veréskor - az akadémia
Königinet a hon za-
molyait az jótatnak. -

Magamat tovább napke-
rű barátigotba gámba,
vagyat régi hívek
hősiesség

Méltóságos Káro Elnök Úr !

A Kisfaludy-Társaság, magyar szépludományi interest,
folyó évi február hó 8-dikán, mint dicső emlékü Kisfaludy
Károly születése évfordulójának vasárnapján, d. e. 10 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében tartja negy-
vennegyedik közlését.

Szerencsém van e magyar irodalmi ünnepélyre Méltosá-
godat és a M. Tud. Akadémiát mely bizalommal meghívni.

Budapesten, 1891. február 2.

Beöthzsolg
a Kisfaludy-Társaság titkára.

Méltóságos Káro Eötvös Loránd Úrnak,
a M. Tud. Akadémia Elnökének

Budapest.

VALLÁS ÉS KÖNEKULTATÁSÜGYI
MAGYAR KIS. MINISZTER

2312 eln. pz.

Gróf Apponyi Lajos, nagy Apponyi birtokos ott
lévő értékes könyvtárának egy részét eladni kíván-
dózik, s a vételre nézve külföldi könyvtársok részéről
már ajánlatokat is nyert.

Egy hosszán intézett beadványában most azon
nyilatkozatot teszi, hogy mielőtt a nyert ajánlatot
fölött tárgyalásokba bocsátkozniel, kötelességének tartja
a kormány figyelmét felhívni a könyvtárra, azon
kijelentéssel, hogy a mennyiben az eladandó művek
nek valamelyik közkönyvtár részére való megve-
teleré hajlandónak nyilatkoznak: részről még a ve-
telár, mint a fizetési módokat tekintetében a
legmegszokott módon beadványokat helyezi kitá-
rába.

Hosszán intézett beadványa szerint a kéz-
iratok, (manuscriptum), az ősműnyomatok, -
(incunatum), a kevés munkát s a ritkább ki-
adások száma körülbelül 3500-ra megy.

A magy. tud. Akadémiának.

Udón ezen körülményt a tud. Akadémia
tudomására juttatom, van szerencsém egyúttal
azon tiszteltteljes kéremmel járulni a tekintetes
Akadémia elé, kéremkedjék engem az eladásra
kerülő művek árát felől, nevezetesen azon irán-
yban tájékozni, vajon foglaltatnak-e az eladásra
szánt művek között olyanok, a melyeknek hazai
könyvtáraink részére tudományos vagy történelmi
és hogy vajon reflektál-e arra, a tud. Akadémia
szempontból való megőrzése kívánatos.

A beadványhoz könyvlajstrom nem lévén, csá-
tolva, sajnálattal nem vagyok azon helyzetben,
hogy azt tájékozásiul mellékelhessem.

Végzetül azon kéresemmel adok kifejezést,
hogy ez ügyben engem a dolog sürgősségéről fogva
mielőbb tájékozni kéremkedjék.

Budapesten, 1891 évi november hó 9-én.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

G. Uskay

Nagyság, födélzet m.

E perczben kaptam meg Nagyság becses soraid folyóirán
Nov. 12-étől 534. szám alatt helterme, napszeréssel
a nagy, aprónyi könyvek eladását, illetőleg megvételét kar-
gyáiban. Sietve Nagyság becses levelére írok néhány
mólaszót.

A nagy-méltóságú matter, is kirózkodás, íggyi m.
Hiv. Miniszter a excellenciája, igaz hogy kiderült in-
tervett a m. n. múzeum igazgatóságának, az exultell
kégyelős becsületre; minőnye is eseten, megvételre
tárgyalás, de mostanig semmi intézkedés nem történt
a nagy. kormány részéről a becsület megka-
lázására, arányos a megvételre minde, amint be-
mishé letter is er igy elintézési céljából a hely
rövidre kiderült. S mindkettő er igy m. ar is hiv
dals, illetősen a m. edham a múzeum igaz-
gatóság, s or megm. legfőbb karnap a m. kultúr
Miniszter a nagy-méltóságának felhívására: meg

7.

születik hogy ő nagy műveltsége ellenére
és a kritika a helyesnek nagy aggodalma által
fog, a mely esetben igazán fogja az a nagy
tud. aradéka indokai és eseten csakis ne-remend.
junt, eseten pedig kiderítke jö kassza arad aragon
következnek, arad pedig névelőinek. —

Mint is maadlam évekéi kiskolából
Budaörsen 1891. Nov. 12-én

a nagysága, jö kassza arad

aladéka, jö kassza
Majkai M.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Kedves barátom!

Az Apponyi-Égyetértésrészben
az írtam megjelöltem, hogy
ha H. Apponyi meggy. népe meg
a Egyetértés az Akadémia
penzünjéből.

Er is a világ!

Dehátlan elnyom a
vil. világ.

Híves
Sily

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Méltóságos bárány ur!

Bocsánatot kérek ex altalmatlanságomért, de tudva azt, hogy ebben az ügyben méltóságodhoz legcélszerűbb folyamodni, bátorodtam a lépést tenni. Tízentelez éves ifjú vagyok, s hogy jövőre Pest-re mehessek tanulmányaim folytatása végett, nevelőmet kinyitásként jönni az iskolaig lekövettem. Itt aztán az estét elolvasgatással s egy-egy versecté írással töltöm. Mivel pedig olvasósságom nem terjed annyira, hogy azokban felfedezhessem, mi a nem helyes, bátorodtam azot egyiktől ide mellételeve elbűldölni méltóságodnak, hogy azt, mint tud. a bad. elnök méltóztatni ahhoz idővel megbízgatni szeretem visszatüldölni, hogy aztán a hibát is

Schességem het képest kijavíthassam
s eurret folytatni mástör sem es-
hetet ugyanazon hibátba.

Alázatos kéresem ismétlése után
magamat legmagasabb regeibe
ajánlva maradtam a mélt.
urnak legalázatosabb kölgaja

Jevőle Bálint

Mélt. Batkamar 1891. nov. 22.

Ms 001/33

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A mottóha.

Nem süts sem nap, sem hold, sötét merő, beret.
A csillag sem ragyog, nem, az eső perreg.
Villámlit mennydörög s az ég boltzáján
Sötét felhőt uszogat. Világ vége lesz tán?

Töfenétre ment a béta, az sem breteg.
Világ sinisen sehol, alzik ifjú öreg.
Csak egy mottóha nem. Nem tud ő aludni,
Írni a bu, bánat régtől marja, epi.

Nem bírom már tovább, volna bár kár lettem,
Kár a sok karlatást, már nem viselhetem,
Kincs kereső apám - így sohajt magába,
Híj forrón keresett meghalt, lent a sírba?...

Mit kereset hák itt, süjtem a sok ástot?
Héj anyám csak én is veled volnér lenni, ott!
Meghalni keresni panasztodni neked.
Istenem vedd is le rólam e nagy terhet!

Szabadíts e házból, hol kínaim nagyok,
Hol kereset lángja felém soksem ragyog;
Ut kinox mottóim megállásom nincsen.
Hogy miért gyűlölnék? Csak te tudod isten.

Talán arra vágyok, mi kicsinyem vagyok?
El is megyek messze, nem kell, netik hagyom.
Elmeget messze, úgy is azt atarját,
Hogy aztán kicsinyem szabadon felfalját.

Nem is átkozlak meg, bár megérdemlenéd
Te gonvát mottóhá, de megfizet az ég.
Ha van még igazság, jutalmad megkapod,
A Höl nem menthet meg ügyvéded, sem papod.)

Aly formán pusogott, s kilopöckölt lassan
Is ment ujjalanul a nagy kivatartan,
Megpróbálom ezt is - ugymond - ugjis mindegy,
Csal az isten legyen velem majd megélek?

Imént, vágyás szaladott, bár nem vette észre.
Lette jó' anyjánál volt' pent, ott az égbe?
Lába vitte gyorsan, hátha észre vesne?
Gondolja azután s akkor jaji lettemnek.

Megkötnek ágylábköz, östöröit kessem,
Hej pedig eddig is más szót nem vedtem.
Tűstem a jól kitalált, mintha kúnya volna?
Mi mindent rám tártak, tudja a legyet ég?

Ha leültem? „Ally fel!” ritis rám mottóhá.
„Dolog nélkül akarok élni földni talán?”
Ha mentem kifelé? „Glova? azt a mented,
Az ördög vigye el azt az árva lelked!”

„Nem jó' már bent lenned, nem hatáznál intésem?
Apjuk' verd már agyon, hátha ugy jobb lettem?
Ha bejön lefelé, felállítom: kimegy,
Nem érdelti semmi, csak kósza legyen meg.

Márson sejtbe, vajta, mégis csak rotht vagyot,
Minolig csak pütyereg, sít, sohajtoz vagyot.”
„Pedig ha xudsz anyám, ha xugság bekeded!”
Nem sült ki a szemed ilgetet bekeded?

A sejtet meg vajta szememmel sem látsom.
Pedig mennyit sejtet, csináltak a nyáron.
Friistöröm csak ártot, elédem ütlegel!
Hogy is viselhettem eddig mindezt?

Jobb dolgom lett volna háshol világon,
Nem is ütöttem volna sehohol azt jól tudom.)
Jaj gondolta el ezt gyors menése körben,
Mikor egy kis botot mögötte megörren.

Jaji' utánam jöttel, hova rejtöttem el?
Tudom ottthon más vár rám a vires kötel.)
Ghiszelen leguggolt s csak most veszi észre,
Hogy egy kis félénk nyúl szalad el mellette.

Jaji' szem a lelked! Be megijesztetted!
Nem jönnek hát éstem, nem várhat a töfel?)
Eppen felállt s lábát menésre bixtatja,
Mikor magyoz döngdül s hull az isten nyila.
Eltit nagy robajjal s ki tudja hol állt meg,
Mert van oly világon, ugyan mit gyújtott meg?
Gonvát mottóhádat ütötte az agyon.
„Óh van hát az égben igazság, igazalom!”

Megkondul a falu vén, öreg harangja.
Talán vasárnap, vagy más ünnepnap van ma?
"Kincs semmi ünnepnap, nem templomba hívnak
Pámlor keresztjénél ottani a házat!"

"Meggyült a Hos Mihály uram házaestája.
Vérezet, hogy szállong róla kék a kékra!
Megtapta a villám s tüzet fogott nyomban,
Villása fészak! A fecskendő hol van?"

Az kiáltozott a falu ifja, véne.
I aszonyi sírás is hangzott fel az ejbe.
Lön nagy szabadság, kúr, xavat, nagy lármá,
De csak nem aludt el a Hos uram háza.

Miába huzták ki agyabót a bírós,
Hogy menjen a tűzhöz sóska a parancsok;
Miába kiálták ki tustabót a víze,
Mégsem volt az elég, a ház jobban égess.

I bárs össmegyült oda falu önkös népe,
Nem tudták kisütni, hogy most mi kellene.
Pedig ismeretes, villámok tejolt el,
De közülöt senki felnem fogta észkel.

A kis sovány táncos s a nagyhasú lelkész
Jelen voltak mintén d' aludt náluk az ék.
Az este keszteték sötét éva sertiárak,
I vége még most sem volt a kéjés mániotnak.

Az idő e körben gyors kárnyan haladott,
Napisten kocsisa is már rég befogott.
Hutka négy tűzes ló gyorsan a sekere,
Napisten meg üxi sés a sörésségek.

Más az ég tányisja negyed ujján voltak,
Hogy meglátja a nap sésveset, a holdak,
Bánatba merülve, kéme is kisisva,
"Mibajod jó öcsém?" Elmondom-hallá bátygya!

Tegnap Telhő bácsi hívta meg vacsorára,
I sőbbet közt jelen volt Jupiter kovácsa,
A ki, végig éve a díkes vacsorát,
Hósvolgatni kezdte jó "ellinesi" borát.

Olyas hőpöntgetett méles eupajabót,
Neked egy hónapra elég volna mákot.
Hiürülve ezert seleg, lupa, lordó,
Hőzelgett gyors kárnyan vészes rebellio.

Elázva Jupiter hostáran monokolt,
Éres dittióban adta elő hogy, borz!
Mise a vendéget rátiáltják: "éljen!"
I Telhő bácsi sám int, "horr, totajit" nekem!"

"Megengedjen bátyó én már nem mehetek,
Ugyis régen várnak már lent az emberet.
Holgaim, a fenyves csillagot kint vannak
Iha nem megyek felét ellopját a napnak.

Udolygásim is ott a földön villámlat
I ha nem meggöt többet talnat majd maguknak.
Pincéjébe borítá küldje le inasait;
Ajánlom magamat, szerszót, jó mulatást!

Micsoda? Jó öcsém innen el nem mehes,
Míg ki nem ültünk hordót vagy kilemezt.
Hogy is gondolt olyas szellemes öcsém?
Esem a kentsedez ülj más ide mellém!

Nem én! Vágot viszik s ki osontam képen
I falán érevesztet? Itt a kapu éppen!
Felhő báci megfog, míg csupán ezt tapd be
Akusán elmehez s kupát tart előmbé.

Más én nem iszom meg s békíteni kezdtem,
De ő felém önti s bor lett tettem leltem.
Jupitet is rohant a rekesz fejével.
Zalad e még? Kérdi, jött csak foghatnam el.

Itt fogom mond Felhő - jött, s ment gyorsasággal,
De meglátott szörnyen s földre esett haddal.
Reinitöket, döngött. Zsebéből a villám
Szakantént gurult ki, meg sem támothatam.

Felhő báci ezért piszeregni kezdett,
Keme könnyüinek zápora megeredt.
Föntresilányitá tudom - most tréniamat,
Oh néregetd meg más s vigasztalj meg holnap!

Mert engem a bánat erőtelenné tett,
Tudom, egy hónapig sem heverem ki ezt.
Most pedig jó utat, csak figyelj meg mindent,
A villám, a rápot csinált e söt társ lent!

Ment hát a fényes nap és folytatta útját
Mégget-erdős tájon, virágos rónáin át.
Gyönyör ködök nagyon terméket kerjében,
Füres tekintete rajta kószan pihen.

De a mint levelei s más vidékre bámul,
Kreme előtt egy nagy fekete sárul.
Már ott? - kérdi - körtém, vagy gyémánthegy?
Jobban megvizsgálja, a mint közelébe megy.

Most vetni csak észre, hogy egy ház romja az,
Mely még most is füstöl s még meleg a paratás.
Er Jupitet műve - gondolja - magába?
Mi' de hát ott mi van, nem elégett csont a?

Az a, Most Mihály és gonosz felesége.
Itt lett tettemnek isdemeltt gyümölcse.
De még több is, lelki a potolba jutott
I parapdálját, nyelik a felforsalt szurkot.
Itt artán nem tréfa, de még nem is répa -
Jaj kőla Napisten sántán haladt fova,
Mert négy deres lova oly sebesen vitte,
Csuda, hogy nem tört két aranyos ketere.

Nem tört bíz ar széjjel, csak a röp csett le,
Csak is a jó kocsis hamar felszerezte.

És mivel ar idő már előre haladt,
Még jobban birtattat a serény lovata.

Lacki is, mert ez volt a bujdosó neve
Ért nyerte a paptól a szent keresztigbe,
A mint halál adott isten jószágáért,
Ment mindig gyorsabban smát híz határz elért.

Ah! Pedig keserves volt az ő menése,
Vad gyümölcs meg édes gyötör volt ar étte.
Lábát szamárszövés, kiste megmúrtálta,
Piros vére csorgott patakként sarkára.

Mégis sebesen ment, hogy messzire ejen.
Kergette még most is a kintet félszem,
Hátta sem tekintett, csak mindig előre
De azért, hogy hol van most verítet éltre.

Hát bíz egy nagy hegyen veret át ar uja,
Melynek két oldalán szeder volt két futva.
És mivel üres volt más haza, enni kezde,
Csak nagy maroktrámmra ette a sot medret.

Elis ütötte már ehét nagyjából,
De csak mégis evett isten áldásából.
É addig jött-ment, evett, míg egyszer ar utat,
Elvezette szeme elöl, melyen haladt.

Tajj! kiált-hol vagytok, mi lesz most belőlem?
Bé el is vett isten minden jót már tőlem.
Álly szabadultam istenét veszte vagytok,
Lejjt vetéshelyről a másira jutot.

Állyen forma volt gondolat menete,
Mikor szemét a nap reája vetette.
A nap, mert két szemé nagy egett a lánynak,
Kivel találkoztok, két szemé láttak.

Eladtak a szarut, róhoz nem juthatnak
Csak ar ajtut morog, szemét pislognak.
És mikor tekintet östet találkoztok,
Kereslemről pusog, arra vall mindenit.

De Lacki sem azért volt legény a falván,
Hogy erős ne legyen hamar a kavarján.
Rózsás pirtal arxán megkötötte a lánynak,
Kinek szemét tüzes napsugarakat hány?

Hi vagytok két lány, kitlén semet róza
Kivem kiserzjén legkebbit vésigja?
Kember e vagy angyal, két isten a földre
Küldött, hogy kerelmet esepgett kivüntebe?

Én Hos Lacki vagytok, így nevezet apám,
Égy hirt a falum is, mióta csak tudám;
Adorajja sorson s gonot mostohámnak,
Hibe a potolnat ördögei láttak.

Oh de köl már te is nyisd meg korallajtad,
Melyből az idvesség folyócskája fakad,
Bekül, hisz nem vagyol sem ördög, sem gyilkos
Attól, hogy a ruhám olyrongyos, oly piszkos.

Tüstre katgatta meg is a jót lepte be
Melyet rá tapattott réz kemén könnyűje.
Oh de ne essék már, földi boldogságom
Szemedből mosolyg rám, csak benned találok!

Oh drága boldogság, legdrágább, kincs nekem
Hát te itt vagy velem, nem tal fengere len?
Mint mesebeli lény, ismerem csak neved
I most bujdosásomban együtt vagyol veled.
Att hiszem, csak magas palotámban látol,
Vagy mit is beszélsz? Nem gondoltam sehol!
Talán itten látol, talán bírsz a férted,
Vagy talán veled jött gyöngyvirágom, veled?

Veled, hisz e hegyek jó ideje mártam
Es mig nem láttalak, sehol sem találtam.
Te hoztad! mondd - tehát, mit adját cserebe?
Mint az ily szegénynek csak buja meg szive.

Ívemet átadnám, de már ugysz tied.
Rögn nincs már helyem, elnyerte szép szemed!
Még lettek nekem, csak hü legyen horkám.
Fellet szemérmesen a bírsz szép leány!

Szegény vagyol én is s kincsre nem is vágytam,
Pár boldogságommal azt is megtaláltam.
Drága kincs vagy nekem, a mióta láttalak.
Jes! mutatnát meg jó édes anyámnak.

Nem messze van házunk, fölgyesek árnnyában,
Ottan eldegélünk mi retten boldogan.
Lathelyünk valódi, igazi Thanaán,
Hol az énekesek erre dalol a fán.

Dalunkat almon el, dalunkat ibredet
S kimondhatatlan az, mit olykor értek.
Még a falevél is oly meghatón susog,
Hogy a fenyér nap is megáll és mosolyog.

Oh keresztet honol madátták szivében
Hogy régtől azt kértem, adját meg az isten,
Párosan éljet már, legyetek én is boldog,
Másképp mint a letört liljok elhervadot.

Es im teljesíté isten a kérésem.
Teged küldre hoztam kereszt" pár léppen.
Nem is kell már tovább futnod a világon,
A lábod mindig csak fövésre hágott.

Itt lész s a szerelem édes mámorában
Emelünk majd mi is madárnál vigabban.
Még let mindennapra irleket ebédünk,
Még az a vadabból sem kell soha félünk.

Kezge, fartas, medve, mind szeresnet miutet,
Ehát a kis galamb a szép bura szemet.
Olla hozzánt vetődik, jut neki is falat
E kökövet fejében farros csővát halad.

Mer hát hozzánt, elpersz, elég nagy hajlékunk
I benne mind a ketten társ karol fogadunk.
Apám az is a bu ürte ide regen,
De ő már aluszik, áldja meg az isten.

Jaj ballagtat lassan Laci és a leány
A háraeska felé nyári nap alkonyán
Mert a nap eltörre már bucsúzni készült,
Utolsó pislogott a mette vidékre.

A boldog pár is már majd haraeskerezt,
Mikor csak sülyesztik alattuk a földet.
Ekar nem sülyesztik, sülyedt az magába
A Nos Laci roppant, lelki fájdalomra.

Mi ez? hát föld alatt van az anyád háta,
Jaj kell kenne, ki meggyen hozzája?
A bajdalu csótát itt már károsghatnak.
Vad töl sem kell félni, már hízott szavadnak?

Jaj csak ne gúnyolódj, a verélt nem sejtet?
Mindig erre jártam, nem tapasztaltam ezt.
Felel megijjedve az anyagi lélek.
Képrelni sem tudom, hogy mi be juthottunk.
Magától nem halad le a föld alattunk?

De nem hallat alant sírihangot, neszt?
Mindig erre jártam, nem tapasztaltam ezt.
Jaj! már jobban hallit, de ni emelredünk.
Térfát úr falán az őrdög, potol velünk?

Posztugyan jöttet is a föld sine felé,
Tagy aron is felül, az ég tétje felé.
Felemelkedet a csillagok ege felé,
Innan kánditált le rímülve szemek.

Jaj szeretnetet tudni már mi erre
A két boldog ifjú, mért haladt a föld le.
Elmondom aronnak, csak jól figyeljél,
Csak jól nyissátok ki mind a két szemet.
Jaj bir ott nem volt más, mint egy főtét verem.
Da rejteke a seletet az isten.
Ellig nem parancsolja, hogy kine jöjjenek,
Hát ne csináljanak a szegény embernek.

De mitot az ifjút oda eljutának,
Jaj volt a nagy seher a fagerendának.
Lezatadt alattuk. Hogy is bírta volna?
~~Goldgrubert megvált birtokán tölte.~~
~~Ellátott tölle arid, tölle fogával megrigta.~~
Már pedig a föld is elég seher volt ott,
Hát mitot az ifjú kőepise hágoth.
Ment kühant lefelé, verem fenekére
Hogy kőb uramat is majd agyon ütötté.

Ökörnyet is halt volu, ha a vesély nagysága
Megnem taníja őt merész bátorságára.

Neki rugaszkodni s tolni a fejével
Egyenest a napnak szem is kerint széllyel.

I mértőn odaért olyan lövők rajta,
Hogyléte axonál hátul a saroglya.

Darabokra törve lehullott a földre,
A melynek méhében banya vált belőle.

De kél usámmat is letört ám az orra,
Ugy a tengelyvéghez kis hegyéhez vágta.

Let is ezek dühe, mérge rendkívüli:
Vájon csar-mormogá-majd megleserüli!

Azért hát megegyes estét leestőre
Neki rugaszkodott, fionkát megcsütle.

Aronban a serhe sötét könnyebbédett,
Czapiszter magához vette a kék szívet.

Nem sejtette a nap a dolog mi voltait,
Azt gondolta a kék üzi a jätékeit.

Shogy az áldozatnak szántakat megmentse,
Felkapta hirtelen arany szekerére.

Elvitte magával drága otthonába
Azt angyali lelket csudálatosára.

arosa molygálójá, Laci bérése lett.
Önérőlt méterében hajta az ötrőlet.

is ev mulva pedig Laci jó gardája
csületességét is porgalmát látva,
egy csillagot adott, hol bőséig hemzsegett,
hely artán Lacritól nyerte a kék nevet.

is még más is történt a csaparságában,
hol a kék ifju élt sürgős forgásban.
Házasságot csaptat, fényes latadalmat,
kicsat euni tudott mind hordáját taladt.

Nest volt ott mit euni! Csapisten tamrajá,
kicsat jó az éppen, mind életét fásztá.
Snygalot süttöket a sok marora fánkot
Csapistenne pedig csikét papritarott.

Borju, őt peckesye máksa szalma áltá ott.
Hát még ha lakad volu kádatban mi törtött?

Már megbeszátat, de ezt nem mondhatom meg,
Majd haseltarist tap főle ifju, öreg.

A bor, meg palinta, mind könnyörögve kérés,
Shogy adj más netit is gyomrodiban egy kis kérés.
Kéret, bétá, szunyog is mind holt rézreg lett.
Tharott, chetett básti, mennyi tellett.

Menyasszonyi ruha szivárványból készült,
Melynek minden részen ökolnyi gyémánt ült.
Arany rósa volta lány hajába sürve,
Csapisten fiatal, Csári, fia sürte.

Templomba estüdni palatintán mentek.
Kirel követség ki az usat a szentet.
Hijövet az águt bögtet olyanokat.
Hogy Jozig qetii mind meglötörsöd'kat.

Hisz mitor az ebéd botáta véget írt
Ishasvan öreg angyal hurta hegedűjén:
Napitlen botáján nagy öreüsítte
Hogy nyomban lesett a legalsóflottje.

Az arany sarkantyut kareji nagy pengézt,
Hogy még szent Péter is elhagyta a menyét.
Csak akkor kerezvissza annak ajtajához,
Mikor nagyot rugott rajta vastor lábod.

És meg a kiadalem után földre zuhant
Sajgó fájdalommal palatgát most alant.
Keresves az usja, Ejjel-nappal csak sír.
Mikor az ő sebire gyögyes tában sem ír.
Hi-kifakad olykor smint az örült rohan,
Nagy kinyában főt,ront, a mi usjában van.
Ha elfáradva is csitapul karagja,
Fájdalomról süvő fát lombjára szállva.

Nagy elösdögöl ott, alig veti észre,
Hogy kimerült végtép smint aludni kéne.
Ha elaltat arsan boldogságos álma:
Mentor szünt meg névitép fájdalom.

Vége.

Vallás és közoktatásügyi
m. kir. Minister.

Budapest, 1892. évi január hó 1. évi.

Tisztelt Barátom!

Tolya évi január hó 15-én kelt becses levelédre van sze-
rencsém Teget értesíteni, miszerint az Albert éremre vo-
natkozólag adott felvilágosítással teljesem megelégszem és
nem kívánom, hogy az Akadémia hivatalosan vála-
szoljon levelémre.

Mint hogy azonban az első levelémhez csatolva volt
mellékletre szükségem van, légy szives azt pótlólag hozzám
beküldeni.

Igaz tisztelettel vagyok
hived.

K. V. W. K. Alms

Mellettőse
Baró Cötvös Loránt
akadémiai elnök úrnak

Budapest.

Méltóságos Elnök Ur!

Tisztelettel alulírott bátoriskodom Méltóságodhoz azon alázatos kérel-
memmel járulni, hogy azon esetben, ha a m. t. Akadémia
saját kiadású könyveiből egyes kérelmeket segélyezni so-
kott: azokból nekem is engedélyezni méltóztatnék. Ezen a-
lázatos kérelmem támogatására a következőket vélem fel-
hívni.

Elvagy községben, mint tanító vagyok alkal-
mazva. Feltésem esélye nem enged, hogy továbbképzés
végzett könyveket szerzhessék be.

Ezen községünkben, sem az art környező
községekben könyvtár nincs.

A tanítóképzésben elsajátított ismereteim
szűk körben morognak s szűkséget érzem, hogy azokat
kibővítsém.

Az önképzés a tanítónál oly fontos té-
nyező, hogy azt elhanyagolnia nem szabad; ezt úgy vélem
elérhető, ha a háza és más műveltség magas fokán ál-
ló nemzetek remekjeinek munkáit tanulmányosom.

Ezért kérem tehát Méltóságodhoz, ha aláza-
tos kérelmem a m. t. Akadémia alapszabályaihoz
nem ütközik, azt figyelmen kívül hagyva nem méltó-
ztatnék. Maradtam

Méltóságodnak

Elvagy Szabolcs m. / 1892. febr. 18^{én}

alázatos szolgálója
Neufeld Ignác
tanító.

Wien, am 4. März 1892.

259.

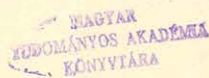
Hochvolgeborener Freiherr!

Ihre Langsamkeit des sehr gepflanzten Besuchs vom
21. Februar d. J., mit welchem es Euer Hochvolgeborener
gefällig war mir den dem besten Wissen Dieselben
in der am 14. Februar gehaltenen Sitzung der Ungari-
schen Akademie der Wissenschaften über die Vollendung
und Übernahme des von Seiner k. und k. Apostolischen
Majestät der Akademie gewidmeten Porträtbildes
Seiner k. und k. Hoheit des Kronprinzen Erzherzog Rudolph
aufzuheben, demnach zu geben und meine Her-
kunft in dieser Angelegenheit, woraus das Directorat
wollte der Akademie freundlich zu danken, mit

/.

meinem verbindlichen Danke beistehend, bemitleidet
ist mit Vergnügen diesen Urlaub zum vorerwähnten
Aufsahring meinem vorzüglichen Geseftung.

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525

An Seine Hochwohlgeborenen Herrn
Roland Surisarn von Ötvös,
Präsidenten der Ungarischen Akademie
der Wissenschaften sz. sz.

2 Nagyméltóságú Elnök Úr
Kegyetlenes Uram!

Ha az inség, a nyamot egy megyére kiterjed, feljaj-
dul az egész ország, megindul a segélynyújtás,
az adakozás így szorva permanensé válik; -
míg nem az Éter csapacsa némileg enyhítve lesz;
de ha a nagy tömegben egyes család külön-külön,
nyomora folytatán segélykiáltását hallatná, az ren-
desen csak a puortában hangorlatott jajkiáltás,
két hangzik el, ha csak mint jelen esetben, a
segélyárvegyek és árvaik jöttevője, mépa vihar
kísérette is azok esdő szavát meghallva, sive
szerinti segélyben nem részesíti őket; nehogy
gyenge erejűknél fogva a ramboló viharok
ellenállani képtelenek lévén, a véginségbe so-
dortatva elpuortuljanak. -

Kegyetlenes jöttevő Uram! Nagy nemes
sive előtt lebarnulva esd aranya, szenge Horn
gyermekéért némi segély engedélyezésért,
hogy a hosszúvalmas zord téli időszaktól, folyto-
nos betegeskedésem, az általában ismert fo-
zott drágaság okokta szerencsétlen helyre-
men némileg enyhíteni képes legyen; mert
addig, míg háromnál egy krajcár pénz, vagy

még zálogba tehető egy ruhadarab volt, addig
panasz nélkül tűrtém, szenvedtem riveg sor,
sornat, de még most is, minden jaj szó nélkül
tűrném, ha nem négy gyermek gondjára,
nak rettenetes súlya neherednék gyöngye
vállaimra, miher még a szerencsétlenség
is járul, hogy boldogult férjem után maradt
Péterecske adósságokat mégis kénytelen vagyok
kifizetni, azon kívül minden ingom, mely
zálogtárgyat képerhette, veszendőben van, s így
egyszer csak arra a romos reggelre ébredek,
hogy utolsó párnám is a hitelerők birtokába
kerül és én, szerencsétlen gyermekeimmel min-
denből kifosztva a véginségnek leszűnt
maradékul adódva. -

Erek alapján legatározatosabb eszeveszésemet
megnyitva kérem, ne engedje Nagyméltóságod,
hogy annak, - Ki Excellenciát oly híven szol-
gálta - özvegy özvegye és négy kisbarn gyerme-
ke elpuotuljanak. -

Legmélyebb alázattal lévén Excellenciád

Budapest 1892 April hó 28^{án}

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

legatározatosabb orolga'ója
C. Mészáros Péterné

Nagyméltóságú
Br. Cölvös Loránd Uhoz
mint a magyar Tudományos
Academia Elnöke'hez
Budapesten.

Kérvenye
"Ország Mészáros Péternének
11. Budapest III. Ker.
Kőfaragó utca 10 sz.:)

melyben a bentsiek
alapján némi segély-
engedélyezésért ere,
derik. -

Tisztelt barátaim,

Egyre inkább minősülök a kutató
 küldetésnek, és pedig nem
 csak, mert is emelkedett
 káprázata ezen sorok által
 tudatom, hogy a lemeztől rendelő
 Kivonati honvédelmi ügy az
 Akadémia érzékelésében
 nem rejtőzik; így, kétféle
 megnevezés annak fűtése, hogy
 a lemeztől, mint ezen az eleve
 megmondható, hogy az Akadémia

hűvöse, melyből víz is jöhet mint
mint akeidmickent nem lehetett,
az alkalomból sem fog újat
ábrakodni.

Ugyanúgy lehetett volna

Budapest 1892 Máj 17. Kér

híve

Tipakalluau

us 5091 / 39
5. 93

Ágtorommal járó
gyengélkedésem miatt
még el nem hagyhatva
szobámat, az igazgató
tanácsokat holnapra
kitűzött időben
- sajnálattal - ré-
kem nélkül.

Kiváló tiszteltet

Magyarországon

A többi első vázlatának folytatásaként ez az új tervnek van csak értelme,

az különben, de hajtásos, hogy abból még változásokat legyen szükségem.

Er csak az első vázlat, mely az új megindításnak kezdődik és semmiféle bizonyítást
nem tartalmaz.

Ezer.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Göttingen, im October 1893.

Den verehrlichen Mitgliedern des Comitees zur Errichtung eines Gauss-Weber Denkmals in Göttingen beehren wir uns im Nachstehenden Bericht zu erstatten über den gegenwärtigen Stand unserer Sammlung.

Es sind eingegangen
 von 894 auswärtigen Zeichnern Mark 19619. 95.
 „ 276 hiesigen „ „ 2573. —.
Mark 22192. 95.
 Für Drucksachen, Porto etc. sind verausgabt „ 584. 70.
 so dass verbleiben Mark 21608. 25.
 welche Summe bei der hiesigen Städtischen Sparkasse zinsbar belegt ist.

Zu diesem Betrage sind hinzu zu rechnen M. 3000,—, welche von der Braunschweigischen Regierung zur Verfügung gestellt worden sind, und stellt sich somit das gegenwärtige Gesamtergebnis zuzüglich der aufgelaufenen Zinsen auf ca. 25000.— Mk.

Die Sammlungen haben nicht ganz unseren Erwartungen entsprochen, wir können dieselben jedoch auch noch nicht als abgeschlossen betrachten, da noch einige in Aussicht gestellte Beiträge im Rückstande sind.

Hochachtungsvoll

Der geschäftsführende Ausschuss
 des Comitees zur Errichtung eines Gauss-Weber-Denkmals
 in Göttingen.

Méltóságos Bárány!

Min a magyar tudományok farsíjait el-
 nökeink, s a kisvárosi tudós naktíván szent-
 sem megküldeni méltóságodnak a saját igazán
 / Kőrre teendő munkáimról szóló / aláírt -
 "előfűrészi felhívást" aron aláíratos kérel-
 mem nyitvánitása mellett, miszerint azt,
 mint jelzett magyar is divis állásánál fog-
 va e tekintetben legilletékesebb egyén:

magy kecskő portfogásába méltatni s
 e tekintetben munkáim kezdeteként.

Aron reményben, miszerint méltosá-
 god magyar portfogását töltim meg-
 vonni nem fogja, maradok.

Geszmon 1894 febr 28⁴

Méltóságodnak

aláíratos polgárja
 Egri Endre
 főispán

Méltóságos Báro's
Magyar akadémiai Elnök Ur!
Mélyen tisztelt Uram!

A millenniumi nagy történelmi mű I. füzetének 10. és 15. lapjain olvasható szomorú vallomás szerint eddigelő sem a magyar nemzetnek sem nyelvének erevére megoldottak nem mondható.

Méltóságodnak ugyanis mint a magyar tudós társaság Elnökének, ugyanis mint természettudósának lehetetlen nem érdeklődnie oly magas mű iránt, mely természet-törvények alapján a magyarok Keleti ősei, neve, nyelve eredetét, valamint családi, társadalmi, állami, erkölcsi és vallási életét megvilágítja.

Ezen reményben engedje meg, hogy az imént érintett Különleges magyar tudományos kérdéseket megfajta művem egy példányának bemutatására Kegyes becsapere'sét kérésem, azon aláratos Kéréssem közlésében, hogy annak tudományos becsé iránt szakértők véleményét meghallgatni Kegyeskedjék.

Ha imént érintett Kérésem fegyelmebe vételéről értesülni szerencsés lehetek, sietni fogok műveimet hűdolatla bemutatni.

Mély honfiai hűdolatom kifejezésével maradok

Méltóságodnak

Suránkán (Nyitra megye) 1895. március 7.

aláratos szolgálja:

Szabó Mihály nyug. képviselő igazgató.

Nagyméltóságai Elnök Úr!

Kedvelmes Uram!

Halális szívvel mond köszönetet Nagyméltóságodnak, mint a Magyar Tudományos Akadémia elnökének, a Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága aron nemes jóakarataiért, melylyel e bizottságot a népművelésügy javára iránnyaló törekvésében elősegíteni s az Akadémia illetékes-tervét neki f. é. április hó 11-én gyűlési határozat értelméből engedni megengedett.

Országos bizottságunk régi rendben lefolyt s a kívánt eredménnyel végződött tavaszi rendes közgyűlésének e híradás szívből eredő forró hálaköszönetét fogadjon Kedvesen Nagyméltóságod s engedje remelnünk, hogy jóakaró támogatását nem vonja meg bizottságunktól a jövőben sem.

Ezt a legmélyebb hittel kevé maradok.

Budapest, 1895. évi április hó 23-án

Nagyméltóságodnak

aláíró szolgája

Somlyay József

a Magyarországi Tanítók Orsz. Bizottságának h. elnöke.

Magyméltóságú

Báró Eötvös Lóránd
úrnak, a Magyar Tudományos
Akadémia elnökének

Budapest.

Köszönő irat

a Magyarországi Tanácsok Orszá-
gos Bizottságának — az Akadémia
ülési-termenek a bizottság részére gyű-
lési helyiségül körberakásának —
ért.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Meltságo Magyar Tudos Társaság!

A legfőbb és legmagasabb bölcsé-
sret és bölcsesség: - az Isten megismeré-
se, - és az Istenhez való közeledés. -

Krisztus megmutatta, a tökéletesedés,
- illetőleg, az Istenhez való közeledés, magax-
tos utját; - de az emberiség milliói közül vaj-
mi kevesen haladnak, azon az uton; - pe-
dig elérkezett már az idők azon telje, és
az Isten akaratja az, hogy az emberiség,
a lelki világban, többé ne botorkoljon;
hanem az örök és isteni igazságokat
végre megismerje. -

A Gondviselés emberi szellemeket hívott
meg és rendelt arra, hogy azok embertár-
sáikat, felvilágosítsák, és azért nemelye-
ket arra hívott meg, hogy azok embertár-
sáikkal, az eddig nem sejtett, örök és iste-
ni igazságokat, megismertessék. -

Ikerang szellemem is azon kevesek közül
való, a mely mindig az isteni igazságok
és a szellemi felvilágosodottság, fényes nap-
ja felé törekedett. -

Felérkezéskor keveset, folytonos tanul-
lás, - az új szövegszerű szentírás, - Darwin,
Hant, Ekarthausen és más bölcsek könyve-
inek áttanulmányozása és átküvárása
után, szellemi láthatáron, tetemesen meg-
bővült, és lelki szemem, sok oly igazságot

megláttak, megfigyelték és észlelték, a me-
lyek sok millió embertársaim lelki szemei
előtt, elrejtve vannak. — Amintán ezen örök
igazságok, tudását és ismeretét, a melyek
nek legtöbbször, még az emberi ész és bölcseség
előtt, ismeretlenek, — magammal a sírom-
ba vinni nem szeretném; — azért mely
aláírással esedezem, a Méltóságos Magyar
Tudós Társasághoz, méltó tiszton nekem,
értelmezlet végett, egy határnapot, legyevesen
kitűzni; — a hol én az Istenség bölcsesége, —
a szellemvilág tana és a természeti erők
működéséről, szerény észleleteimmet és
egybe gyűjtött tanulmányaimat, felol-
vathassam, hogy aztán azokat, rendke-
resen egybe gyűjtve, — a tudomány, a felvi-
lágozotttal, a haladás és az emberiség
hasznára és javára, közzétenni és érve-
nyesíteni lehessen.

Amintán teljes és hódoló mély tisztelet-
tel maradván

Vácon 1895 március hó 20-án

Pálmay Bertalan
volt tanító, — postatáviróda
hivatalnok.

Ért. 95. IV. 22

163 n.

Az értekezés előleges be-
vezetése nélkül határozott volt
nem adható.
Bp. 1898 március 22

Szily
a. h. t. m. Aladár
főtitkár

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Kedves barátom!

Art hírem, melytől először Elisémet foly-
tatott szívrohaim eredményével.
Öntetted d. e. eljött hozzád és teljes bizalom-
mal bízott velem az egész ügy alkalmát. Ezzel én
art tanácsot adtam neki: intéllyel hozzád és a Minis-
ternek elterjesztést, kifejtve kíváncsiságát és
erőszókat kért vizitálást, hogy nevében
megfogalmazom az elterjesztést.

A föltételt, így gondolom, az egyetem
szemináriuma nem fogadja el; nekünk elvben
támogató a teljesítés.

A mint megfogadta tőle az ajánlatot,
hogy hiányos és órák a kiegészítés birtokában
összehívására, s ezzel megkezdésével hozzá
majd elterjesztést a Nat. és Hírv. Minis-
ternek és az igazgatónak intézkedés.

Eni véleményem szerint utazom el és ked-
veitől ismét megint.

Ölel egész barát

95. VI. 1.

Sándor

Nagy méltóságú Miniszter úr!
" Elnök "

C

Én, Altt

Edyórévén, a hűség

Boldogutóval, Elisek Boldizsár

Nagybátyám, Elisek Boldizsár úr, f. é. március

ho' 25. ik' elhalálozván, végrendeletében nem hagyta sem
örökös-gyűjtőjét, töle oly kiváló ^{szorgalommal} és
velődi szorgalommal ^{állított} örökös-gyűjtőjét, az
az utópisítól, hogy tetnénk szerint, de az ő felle-
mében, rendelkezem vele. Az utópisít egy része sajátján
leg új ^{adott} végrendeletében van kifejtve, más része pedig azon
szóbeli ^{megbeszélés} alapján alapszik, a melyre végrendeletében

hivatkozott is. A gyűjtő, a mely eredetileg 1871. é. Göthe-
Erdőséi nevezetű ^{ereléből} állott, most a ^{örökös}

1. foglalta magában: 15-17 leírat, autogram és jegyzet,

2. Egy leírat. autogram gyűjtője a weimeri
udvarból, ¹²⁷ levél).

3. Göthe. arcképek (180 darab) és
arcképek (mintegy 50 db) gyűjtője 114

4. Göthe. érem gyűjtője sorolban.

5. Göthe. képek, a benne Goethe öf, mint

veinek 18. félé kiadás, az elötöl a legújabb (mintegy 2.000

250 db) ; ^{írásbeli} 75 db edlő princeps; mintegy 2.000

6. Göthe. vonatkozó iratok, kommentár és ^{életrajz}

50 illusztrált kiadás.

7. Réz- és ^{nyomat} (20-25 db); a Kaulbach-féle
Göthe-galeria; nagy folio album, 10-12 féldíj

Méltóságos Belső Úr, - mint
a „Magyar Tudományos Akadémia
Elnöke.

A mely tisztelettel ide mellékelte
exemplár és tartalom jegyzék szerint,
az azon jelzett kérdéseket és adatokat
chajtanám, folyó számú, füzetekben
kiadni és terjeszteni; - de miután a
zok kiadására nézve, nincs kellő
járatosságom; azért mely alánattal
kérem Méltóságodat, engem becses
utasításaival és tanácsaival kerem
csejtetni. - Míhez folyamodom, hogy
azon világra szóló és a bölcsézet
legmagasabb fokán álló, kérdéseket
és adatokat, - a világtudományaikhoz
ni és terjeszteni, képes legyen. -

Mély hódolattal Pálmay Bertalan
Vácon 1895 június 18-án

1. Füzet.

Ms 5091/50
Ára 10 fillér

"Legyen világosság!"
Az örök igazságok és a természet
törvényeinek megdönthetlenségei.

szerekezte

P. B.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Utánnyomás tilos.

Tartalom.

1. Több Istenek vannak.
2. Hol lakik az Isten?
3. Hol van a mennyország?
4. Ki volt Krisztus?
5. Miért szenvedett és halt meg Krisztus?
6. Mikor lesz a világ vége?
7. Mikor jön el ismét Jézus?
8. Kiik voltak, 1. Napoleon és Kossuth Lajos?
9. Melyik a 19ik század legnagyobb eseménye?
10. Mire tanítanak minket Korunkban a szellemek?
11. Mi az emberiség végcélja, rendeltetése és hivatása?
12. A mindent létrehozó és tenyésztő világ áram, mely természeti erőkből fejlődött az Isten?
13. Hogyan fejlődött ki az emberi nem az állatok tömkelegéből?
14. Az anyagi világ, a szellem világnak nélkülözhetetlen kifejlődési esztéje.
15. A jó és a gonosz hatalom.
16. A természet összműködése a szellem világgal.

/s. így tovább/

30402/Elm.

Nagymellesságu Erök Ti!

A körépiskolai tanárok részére előtérítve
többféle rendkívüli tanfolyamot oly örvendete-
sen sikerülttek, melyek oly előnyös befolyást
gyakoraltak a részvevők tudományos színvona-
láinak emelésére, hogy azok rendszerint tá-
gabb körben való terjesztését feleltette kívánsá-
gosnak tartom. "Első" sorban az oly óriási
mértékben haladó és oly gyorsan átalakuló phy-
sika körépiskolai tanárainak, nemcsak igazi szükség
egy rendkívüli tanfolyam, mely által által-
mat nyelvének szaktárgyul újabb kísérleti
módszereivel megismerkedni. Elhatároztam
emelfogva, hogy mára a folyó évi iskolai pün-
közti végén rendszerint részvevő egy fizikai rend-
kívüli tanfolyamot. Nagy örömmel értesül-
tem, hogy Nagymellesságu hajlandóan nyilat-
kozott a tanfolyam rendszeréről és vezetéséről.
Ezért. Nagymellesságuat magam is fel-
kérem ez alboraklással, egyseremint tudomá-
sítul hozom, hogy Nagymellesságu kívánsága me-
re.

Nagymellesságu Főnök Eötvös Loránd Tanak
a m. tudományos akadémia elnökének.

mint Föhlich Fridor egyetemi Klupathy
János gimnáziumi, Bartonick Géza polg. tanító-
nőleány-intézetben Gruber Miklós és Kis Károly az ügy-
vitel-tanár, és Kis Károly az ügyvitel-
intézet igazgatóját is megkerestem a tanfolyam-
ban való közreműködésre. A tanfolyam aug.
21-én kezdődött és 3-4 hétig tartott.

Helyén a budapesti tud. egyetem fizikai in-
teretét van kijelölve. A felveendő száma nem
lesz több mint 25.

Független Nagymelteségi Okirató
bizottság javaslata szerint nyilvánítását.

Budapest, 1895. június 13-án.

W. L. M. S.

Fővárosi Főbíró. - az írás, melyet a
 Munkácsban, az írás, melyet a
 munkácsban írt azaz a bírói írás, azaz a
 munkácsban, melyet a munkácsban írt
 munkácsban - (Munkácsban írt a
 munkácsban és minden munkácsban írt
 munkácsban írt), - azaz a munkácsban
 azaz a munkácsban írt munkácsban.

helyre pályáson,
Ha igen: névelmink szénszobor népe,
Né ismétlet hűrem.

Vegyesítés iratnak, mint a Bizottság
előterjesztés

atósado, erolgápa
 Salo Sáinnu
 ref. pinn. sanar
 Solymna.

Nagyméltóságú Elnök Úr!

Tegyetlenes Uram!

A sympathiának elvülhetetlen lényében — mondja az isteni Plato, — mindazok, a kik az életben meleg érzélemmel viseltetnek egymás iránt, birtosak lehetnek a felől, hogy egy következő létben ismét föltalálják egymást.

Nagyméltóságod mint fixikus, a ki csak egy törvényt ismer, a kauzalitás kivételt nem ismerő, vas-kényszerűségű törvényét s mindazt, a mi ennek ellentmond az, alaptalan álmok, testnélküli fantomok mesés birodalmába utasítja; bizonyára nevetni fog a hívő, a ki e tétel valószínűségét, apriori nem tartja lehetetlennek; de én, száradunk s talán minden száradók egyik legnagyobbat filosofikus lángelméjének — Schopenhauernek — tanítványa lévén, kész vagyok az examen rigorosum előtt is őszinte confessio fideit tenni azon tantételéről, mely szerint: „az állati magnetismus, a sympathikus kúrák, a second sight stb. elodáshatlan bizonyosságot tesznek a lények egy olyan nexusáról, mely a dolgoknak egész más rendszerén alapszik, mint a természeti. —

Mert, míg a természet a maga saját alap tör-
vényeivel az Idő, Tér és Kausalitás törvényeit isme-
ri el csupán; az alatt anna másik 1. rendű a dolgok-
nak t. i. 1. emennél sokkal mélyebben fekvő, eredetibb,
és közvetlenebb s éppen azért előtte a természet előbb-
említett első s általános de csakis formális törvényei
iránytalanok s az Idő és Tér az egyének között
nem von olyan választalat, melyet az akarat köz-
vetetlen befolyásának 1. péld. a hypnotismusnál 1
áthidalni nem lehetne. — Más szóval is képlegesség
nélkül: „there are more things between heaven
and earth” . . . mint a brit jövedelmorvosa.

S éppen azért, mivel e doktrína, mely le-
tagadhatatlan tényeken alapszik, logikán egyike
dogmája s másrészt tudomány is, hogy atyjám
Paszthory Zsigmond 48-ban Magyarországi leg-
ideálisabb államfelfogásának, Nagyméltóságod
személye s lelke és atyjának titkára, bíral-
mása s ügyvivője volt; Nagymél-
tóságod és szülejével pedig — az esküvői
szépségű Rosty-leányok egyikével s regény meg-
boldogult édesanyjám állott benső barátságban:
belém olyan kiérthetetlenül beférkelte magát
azon gondolat, hogy Nagyméltóságod, enge-
met ismerve, ösztönte jóindulattal fogadná
hódolatomat; — minek következtében elhata-
roztam: Nagyméltóságodat soraimmal fel-
keresni s ha lehet, egy kegyre kérni.

Rövid ideje csak, hogy Semsey
Andor Ö. Méltósága, Divus Augustus óta
talán egyike a legbökebb Maecenásoknak
Nagyméltóságod dispositioja alá bocsájtott

6000 forintot oly célból, hogy az, három tudomá-
nyos pályára kényszerítő diatálembernek több, éven
át hasonlóképpen egyenlő arányban végső
kiképzetésére fordíthatassék.

Én, - fájdalom - nem pályázhatom a
stipendiumra. Nem már csak azért sem,
mert, - 48-ban születtem - az ifjúság régen
a határ mögött van. Minthogy azonban
! mint Tisza Kálmán mondani! szeret meg-
győződéssem az, hogy tövis és nélkülözésekben
bővelkedő régis pályámon - a filozofiair -
melyhez még akkor sem lennék hűtelen, ha
vizet is kellene hordanom, mint Kleantesnek,
támogatást érdemelnek: azon lelki rokonság kap-
csán, ^{amely} atyáink és anyáink között fennállt: némi-
nemű jogot vélek formálhatni arra nézve, hogy Nagy-
méltóságod pártfogását kikérve, Semsey Ö. Méltosá-
gának beajánlani kegyeskedjék.

Igaz, én nem foglalkozom Semsey úr ked-
venc, szakmájával, a fizikával !: e szót a régiek
által használt legtagább értelemben véve ! nem is
vállalkozhatom mássa, mint arra, hogy Schopen-
hauer magyarra fordítsam; de hidd meg
Nagyméltóságod, hogy ez maga fölér egy egész
könyvtárral s ha föművét nem is emlitem; az
akarat szabadságáról, a moral alapjáról s a
hypnotismusnak földeríthetlennék hitt rejtélyét
kézzelfoghatólag megfejtő halhatatlan művei
olyan unikumok, hogy nélkülök bármely Aka-
démia könyvtára is csönka.

Nagyméltóságod ez ajánlattel, mint a
német mondja: két legyet ütne egy csapással.

egy részt gardagítva az Akadémia könyvtárát,
í: a mi Nagyméltóságod, mint az Akadémia
elnöke előtt nem is lehet körömbös / más részt
a humanizmusnak is szolgálva: felemelve a
porból, a honnan a körömszakadtáig összetartó
clique ellenszere miatt felemelkednie lehetet-
len volt egy olyan írót, a ki egész odaadással,
con amore foglalkozik egy halhatatlan nagy
szellem magyarra ültetésével.

Nagyméltóságodnak bizonyára egyet-
len egy szavába kerülne csak, hogy Semsey
ír támogatását kinyerve, megbirzza Cho-
penhauer magyarra fordításával. De ha
a reményem hajtörést szenvedne is; nem ves-
tem el teljesen bizalmamat azon tervem kivi-
tele iránt, hogy Nagyméltóságod, mint az
Akadémia elnöke módját fogja ejteni an-
nak, hogy a német tudományos irodalom
ezen klenoduma az Akadémia könyvtára
résszére megörökíttessék.

Azon esedezésemmel, hogy Nagy-
méltóságod kegyes elhatározásáról értesíttetni
méltóíttassék; vagyok hódoló tiszteletem nyil-
vánításával

Budapesten, 1895 szeptember hó 12.

Nagyméltóságú Elnök Úr

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

aláíratos szolgája:

Párforny János.

I, Attila utca 109 sz.

ORSZÁGOS MUZEUM- és KÖNYVTÁR-BIZOTTSÁG.

(Ideiglenes helyiség: Budapest, VIII. ker. József-körút 5. sz. a „Dunántuli közművelődési egyesület“ helyisége).

998
k. sz.
1896.

Nagyméltóságú Elnöke Úr!

széll Kálmán elnöke alatt

Az Országos muzeum- és könyvtár-bizottság február hó 13-án a. n. Hórákon fogja tárgyalni a „Magyar jelzőlog hitelbank“ tanácskozás termében (Budapest, Václav utca 7. sz.) a „nyomda-termékek tudományos célokra szolgáló köteles példányainak beküldéséről szóló előterjesztés“ előadói tervezetét.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr megbeszéléséből van okunkban felkérni, szíveskedjék a „Magyar tud. akademiát“ az érdekesleten képviselni, vagy képviseltetni; ez utóbbi esetben kegyeskedjék bejelenteni, hogy ki fogja az akademiát képviselni; meggyeznünk, hogy az akadémia rendes képviselői az országos bizottságban: Hollán Ernő, Láng János, Lichy Antal. Körmüntre szolgálna azonban, ha az érdekesleten Nagyméltóságát hoz okunkban lehetne.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1896 jan. 27

az O. M. és K. B. nevében
aláíratos szolgálja

Porvoly Károly
Listár,
a Fővárosi Lapok

Nagyméltóságú
Gróf báró Cötvös Lóránd Uram
Bp.

Nagyméltóságú Bárá,
Elnök Úr.

Kellőztatott engemet ma magához rendelni, hogy
Schmidt Alajos hárszolga ügyében elhatározásait velem
közölje.

Engedje meg, Leggelmes Uram, hogy most, a mi-
kor előtte ebben az ügyben először főhöz jutott, hely-
zetemet a hárszolgaival szemben kissé megvilágítsam.

Ezekig tartottam a mostani hárszolga tel-
jes tájékozását, helyismeretét, jellemét, személyisé-
gét. A csatornák, víz- és légszerszerek, valamint
a körp. vízfűtési szerkesztés komplikált volta, a sok
felvilágosító üveglet, nemkülönben a túrbiztonsági
szempontból való éberség teljesen megkívánható, józan
kezelt és emberrel igényelnek. A gondnoknak emel-
főre is szemben a felelősséggel, a mely őt terhel, ott-
vetlenül szükséges van egy olyan hárszolga, a kiben
a sok aprólet, de fontos, mert követelményekben esetleg
nagy horderejű személyeket illetőleg föltétlenül megbízhat,
e nélkül mindig remegnie kell, hogy olyan baj, már sok
veszély érheti a palotát és károsodhat is, a mit jóvá-
tenni kán alig is lehet néha.

Schmidt Alajos ilyen hárszolga. Tízéves mintegy
22 éve. Loha nem használta nekem, soha nemcsak hogy
nem híradott²⁰ (néha igazán életveszélylyel járó) mun-
kától^{sem} - hanem az Akadémia összes tisztviselői-
hogy bármelyre a birtok dolgot jól, ügyesen és mindig
ellenőrzés nélkül, jó kedvvel végzett. 15 éve hogy az Akadémia
szolgálatában áll, soha szabadságon nem volt, a háron

Kívül is alig s szívtom nélkül soha. Mindig ottam,
kénél van.

Kegyelmes Uram, tisztelettel, hogy most vétkessé és
sokát büntös. Vétkessé nem hasonlósából, saját elő-
nyérő, hanem, hogy így mondom - jósnívűséből,
axiód, hogy szolgatára helyetén szítsen. Első bot,
lása, első bünt, a melyért a hetek óta kéréső bizony-
sátság tessileg-lekileg iggyis eléggé megviselte, tehát
igy is eleget büntődött. De mert tudom, hogy a Jézus
exzel nem éri be, legyen szabad nekem, e szolga köze-
ben föllebbvalójának Nagyméltóságú Elnök Uram
Kérnem: Kegyelmenem meg emelt a keresésén,
3 kiskorú gyermek apjának; ne vegye el Kenyerőket,
ne tegye földönfutókká!

Hogy azonban a büntetés a többi szolga előtt
is eljósadó példak legyen, tekintettel arra, hogy
felmértnek ez az első bünt, Kegyelmesük Nagy-
méltóságod aláados javallatát elfogadni s őt
egy havi fixetésének megfelelő pénzbüntetéssel
sújtani, a mely ösre, minthogy családjával együtt
élnie mégis kell, kárában havi 20 Koronás részlete-
ben volna fixetéséből levonandó. De mert a házi-
szolgának, a volgy természeténél fogva, a hámban
kell laknia, csevésem, méltóságodék ebben az irány-
ban is intézkedni.

A magam részéről ígéretet s jó állott
éle, hogy Nagyméltóságodnak gyakorlati képe-
ségeit, a ki a jövőben befogja bizonyítani,
hogy arra érdemes.

Nagyméltóságú Elnök Uramnak

Kiváló nagy tisztelettel

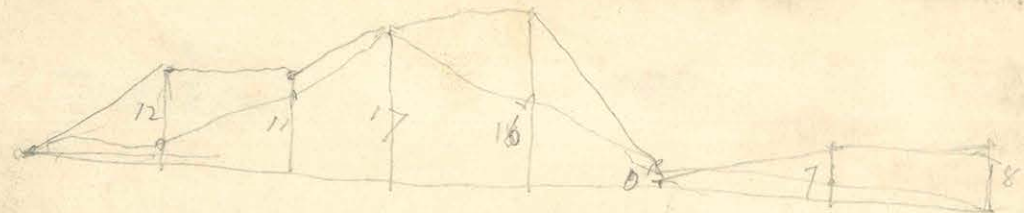
Budapest, 1902. április 29.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

aláados szolgája

Jónás Rácz

gondnok.

MAGYAR
UDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 5091/56-71. Eritas loomad aladeleandei eleeoti
uue koodidele loomade wabot

16 64 f. - 100

11 TUD. ACADEMIA
1742 17

Mikor a M. Tud. Akadémia palotájának építéséről mintegy negyven évvel ezelőtt, a tanácskozások folytak, Henszlmann Imre, a M. Tud. Akadémia r. tagja, megpenditette az eszmét, hogy ez alkalommal kísérletet kellene tenni a herczeg Esterházy - család Bécsben őrzött nagyértékű képtárának az ország fővárosába áthelyezésére, illetőleg ennek kieszközlésére. -

Az eszme viszhangra talált. Az Akadémia akkori elnöke, gróf Dessewffy Emil a herczegi család fejéhez fordult. Herczeg Esterházy Pál hazafias készséggel kinyilatkoztatta, hogy képtárát, aczél és rézmetszet-gyűjteményét az építendő palotába fogja szállítani, és ajánlatot tett, hogy a képtár őre és szolgálja fizetéséről jövőre is a család fog gondoskodni.

Erre az Akadémia Igazgató-Tanácsától választott építési bizottság /gróf Dessewffy Emil, b.Eötvös József és gróf Károlyi György/ a már elfogadott Stüler-féle egyemeletes palotaterv megfelelő átalakítását s két emeletesre építését határozta el, utalva „ azon nagy kulturai hatásra, melyet a képtár dus műkincseinek hazánkban léte, szemlélése, tanulmányozása, művelődésünkre, az izlés nemesítésére és az ébresztő példányok hiányában szunnyadó művészeti képességek kifejtésére gyakorolni fog.” E kulturai érdek

szempontjából fogván fel az ügyet, Akademiánk nem riadt vissza a tetemes pénzbeli áldozattól, melyet az tőle követelt.

A képtár 1865 tavaszán Budapestre szállíttatott. Ettől kezdve 1871 végéig az Akademia az összes képtári helyiségeket, valamint a képtári - őr - és szolga lakását díj nélkül engedte át, sőt a képtár fentartásával és őrzésével járó egyéb költségeket is viselte; mert csak ezen áldozatok árán biztosíthatta a nemzetnek a nagybecsű gyűjtemény birását.

A helyzet megváltozott, mikor a képtár 1870-ben az ország tulajdonába ment át. Az Akademia akkor kötelességének ismerte, hogy a képtár helyiségei; - tehát a palota második emelete - építésére felhasznált alapítványok jövedelmei eredeti rendeltetésüknek, az alapítók által kijelölt irodalmi czéloknak visszaadassanak. Csengerly Antal indítványozta, hogy az Akademia kérjen a királyi kormánytól megfelelő kárpótlást a képtár által elfoglalt helyiségekért; gróf Lónyay Menyhért pedig előadta, hogy az ő pénzügyministersége idejében, mikor a képtár megvételéről szó volt a tulajdonos herczeg elismerte azt a kötelezettséget, hogy az Akademiának, eladás esetében, a képtári helyiségekbe befektetett tőkékért kárpótlás adassék.

1871 nyarán a Vallás és Közoktatásügyi Ministerium, az Országos Képtár elhelyezése tárgyában, enquete-t hívott össze, mely egy külön képtári épület felállítását kívánatosnak, de nem sürgősnek nyilvánította. Ekkor a Minister Ur az 1872-ik évi költségvetésbe 10.000 korona lakbért vett fel a képtár által elfoglalt helyiségekért, a befektetett építési tőke kamatainak recompensatiójaképen.

Csakhamar felmerült annak szüksége, hogy a képtár tűzmentességének biztosítása végett az akadémiai palota tetőzete újra építtessék. Az Akademia készséggel hozta meg ezt az áldozatot is, viszont a Vallás - és Közoktatásügyi Ministerium 1874. április 15-én kelt leiratában értesítette az Akademiát, hogy az 1875-iki évi költségvetésbe felvett, a tetővasszerkezet létesítésére fordítandó

tőke összegének megfelelő 5.000 forintnyi kamatot, valamint a vízfűtési berendezés költségeire igényelt tőkének megfelelő 1.000 forintnyi kamatot is, az Esterházy-képtár által elfoglalt helyiségekért fizetett lakbér pótlásául. Mikor pedig 1876-ban a Képzőművészeti Társulat az Akadémia-palotájából kivonult, ennek nagy terjedelmű helyisége utóbb a palota második emeletén még fenmaradt helyiségeket is - tehát most már az egész második emeletet - a Válás és Közoktatásügyi Ministerium összesen 17.900 forintért bérbe vette az Országos Képtár számára s noha az azóta lefolyt 25 év alatt a lakberek Budapesten tetemesen felszökkentek, az Akadémia Igazgató-Tanácsa a fentebbi bérösszeget sohasem változtatta meg, mert azt eleitől fogva csakis a tényleg befektetett alapítványitőke kamatainak tekintette.

X

X

Most ismét megváltozik a helyzet, a mint a Szépművészeti Múzeum elkészültével az Országos Képtár több mint 30 éves otthonától megválk s az Akademiának kötelessége ismét gondoskodni arról, hogy alapítványi tőkéjének az a része, melyet az Esterházy-képtár megszerzése érdekében, palotája második emeletének építésébe fektetett, gyümölcsözetlenül ne maradjon. De megnyugtatja az a tudat, hogy a fentebb vázolt történeti fejlemények nemcsak őt magát, hanem a m. kir. kormányt is egyaránt kötelezik, hogy az akadémiai palota II. emeletének gyönyörű gyűjteménytermei, melyeket, - ha most kellene előteremteni, - legalább is kétakkora összegbe kerülnének, ezentul se maradjanak üresen. Állami gyűjteményeink különben is az utóbbi időkben oly óriási mértékben gyarapodtak, mind belértékükre, mind pedig külső terjedelmükre nézve, hogy már többeket közülök megfelelő helyiségek hiányában, magánházak apró - cseprő szobácskáiban kellett aránytalanul magas béreken elhelyezni. Ezekről a sinylődő gyűjteményekről közoktatási kormányunknak ugyis mielőbb gondoskod-

nia kell s elhelyezésükre alkalmasabb helyiségek ez idő szerint, Budapestben bizonyára nem találhatók, mint azok, melyek az Országos Képtár kiköltözésével az Akademia palotájában meg fognak üresedni.

De a Nemzeti Muzeumban most elhelyezett gyűjtemények egy részének a helyszűke miatt, szintén a közel jövőben ki kell költözniök, s amint hírlik, számukra új palota építése, ha még nem is tervbe, de már szándékba van véve. A kiköltözött gyűjteményeknek a jövőben is mindenesetre a székes-főváros egyik tudományos központjában kell elhelyeztetniök. A fővárosnak két ily tudományos központja van a M. Nemzeti Muzeum s a M. Tud. Akademia.

A M. Tud. Akademia Igazgató-Tanácsának egyik közelebbi ülésén felmerült az eszme, hogy az Akademia mostani bérházának lebontásával s annak a palota emeletei szerint való újra építésével két fontos célzt lehetne elérni, u. m.

1/. A főváros egyik legszebb középületén a Magyar Tud. Akademia palotáján meg lehetne szüntetni azt a bántó dissonantiát, melyet a két emeletes palota mellé ragasztott négy emeletes bérház okoz.

2/. Helyet lehetne adni a Nemzeti Muzeumból kiköltözni kényszerülő, vagy eddig ideiglenes helyiségekben célszerűtlenül elhelyezett gyűjteményeknek, még pedig teljesen alkalmas helyet, a mellett olyan bérösszegért, a mely tetemesen alatta maradna a másutt építendő muzeális intézetekre fordítandó tőke évi kamatainak.

A M. Tud. Akademia ugyanis a Közoktatási kormányunknak rendelkezésére bocsátana részint a palota II. vagy III. emeletén, részint a bérház helyére építendő új palotarész fele földszintjén, egész első és II. emeletén - s ez utóbbinak révén összefüggő kapcsolatban a palotabeli helyiségeket - összesen 5200 négyszög méter vízszintes területet vagyis a falakra egy negyed részt leszámítva, 3912 négyszög méter /tehát közel 1200 négyszög ölnyi/ elhelyezésre fölhasználható alapterületet s a palota második emeletén levő mos-

tani beosztást véve zsinórmértékül összesen mintegy 7630 négyszög méter falterületet. A bérház helyére építendő palotarész belső tagozása és beosztása, valamint bejáratai, az esetleg ide helyezendő ottani gyűjtemény, vagy gyűjtemények szükségletei szerint fognának létesíttetni, hogy mind a tudományos igényeknek, mind a kényelmi szempontoknak minden tekintetben megfeleljenek, megjegyezvén, hogy az Akadémia könyvtárának és üléstermeinek közel volta az így elhelyezett intézetnek kétségtelenül javára lenne.

A M. Tud. Akadémia szem előtt tartva, hogy ingatlanainak jövedelme alább ne szálljon, s hogy az építésre fordítandó tőke meg hozza kamatait, előzetes számítás szerint úgy vállalkozhatnék e terv megvalósítására, ha az állam neki a fent körülírt önálló palotaszerű egészet képező helyiségekért, az Akademiának az eddigi 35.800 korona évi béren felül, 64.200 azaz hatvannégyezer korona évi bért fizetne. Kétségtelenül tetemes megtakarítás lenne ez az államháztartásra nézve, ha ezt szembe állítjuk azzal a tervvel, hogy egy ugyanakkora terjedelmű palota, bizonyosan csakis drága áron megvásárolható külön telken építtetnék fel az említett gyűjtemények számára.-

Ezt a nézetem szerint mind a két félre előnyös tervet azzal a kéréssel bátorodom a Nagyméltóságu m. kir. kormány elé terjeszteni, méltóztassék azt, mint egy a M. Tud. Akadémiát és evvel a magyar művelődést közelről érdeklő ügyet jóakaratu figyelemre méltatni, nagybecsű elhatározásáról engem értesíteni, hogy annak általánosságban elfogadása esetén,- az Akadémia Igazgató-Tanácsának közreműködésével a részletekre is kiterjeszkedő kötelező ajánlatot tehessenek.

A Nagyméltóságu magyar kir. kormány nagybecsű elhatározását az Akadémiával leendő közlés végett kérve, megragadom ez alkalmat is kiváló tiszteletem nyilvánítására.

Budapest, 1902.

Mittráger mäsadnók is!

János Károly akadémiai gondnok ellen több oldalról emelték
 up a vad, hogy ő állását meg nem engedhető módon párszerejére
használtja fel, külváros hogy az akadémiának dolgozó iparváltól
Dijasztában részesül; sürgősen gyűjtésének tustom e ~~vad~~ ~~vad~~
 vadak népszerűtlen megvisszátérítését, hogy azokat, ha a legutolsó
~~vad~~ ~~vad~~ mint gyűjtésüket visszatérítessék, ha azok
 alapozásukhoz bizonyulnának az ügyek az igazgató tanács elnöke
 kessem illetőleg a nevezettnek a gondnok állásával elmondhatóságát
 indítványozom.

Kérem ezért mittrágerakat spinskedjék a dalay miként
 mill. István János és mill. J. Desewffy Antal, János Károly és Gyula
 Pál igazgató tanács ~~tanács~~ ^{tanács} bizottságilag megvisszátérítés, külváros
visszatérítés kimondani a Következő Készenléti vonatkozásilag.

1) Elitelt érdemmel - e Gyula Antal szabafestőnek (Bándy, Károly-
 utca 94) Thury Nagy Lajos ismét leteleltetett, és vele
 szemben előjával megvisszátérítésre az állítás, hogy ő János Károly
 gondnoknak a Következő megvisszátérítés az akadémiában végzett
 munkálatok díj után itt 20 szabafestőnek juttatott. (Lásd az
 A) alatti mellékelt levelet és B) alatti mellékelt pengtárkimutatást)

$$\varphi = 53^\circ 20' 25''$$

$$\lambda = 6^\circ 12' 34''$$

$$\frac{\partial \delta}{\partial \varphi} = \frac{15,5}{60}$$

$$\frac{\partial \delta}{\partial \lambda} = \frac{22,6}{60}$$

$$\varphi = 53^\circ 29'$$

$$\lambda = 5^\circ 43'$$

$$\delta = 21^\circ 25,6$$

$$h = 0,16479$$

$$\frac{\partial \delta}{\partial \varphi} = -\frac{29,9}{60}$$

$$\frac{\partial \delta}{\partial \lambda} = \frac{31,6}{60}$$

$$\frac{\partial h}{\partial \varphi} = -\frac{0,000771}{0,0175}$$

$$\frac{\partial h}{\partial \lambda} = -\frac{0,000439}{60}$$

$$175 \overline{) 3771}$$

$$250$$

$$271$$

$$175 \overline{) 479}$$

$$220$$

$$251$$

$$175 \overline{) 175}$$

$$100$$

$$75$$

$$175 \overline{) 175}$$

$$100$$

$$75$$

$$\sin \delta = 0,3650$$

$$\cos \delta = 0,9310$$

$$\sin \varphi = 0,5950$$

$$\cos \varphi = 1,3506$$

$$\frac{\partial h}{\partial \varphi} = -0,2155$$

$$\frac{\partial h}{\partial \lambda} = -0,0257$$

$$\frac{\partial \delta}{\partial \varphi} = 0,3483$$

$$\frac{\partial \delta}{\partial \lambda} = 0,5267$$

$$175 \overline{) 0,02570}$$

$$2580$$

$$92$$

$$17$$

$$651$$

$$93$$

$$0,1581$$

$$348$$

$$175 \overline{) 0,04022}$$

$$93$$

$$1300$$

$$1190$$

$$1100$$

$$1206$$

$$3618$$

$$27586$$

$$924$$

$$827$$

$$87$$

$$0,265$$

$$216$$

$$2190$$

$$265$$

$$730$$

$$7884$$

$$527$$

$$365$$

$$2695$$

$$3162$$

$$1581$$

$$0,19245$$

$$0,17$$

$$595$$

$$245$$

$$0,17$$

$$2555$$

$$265$$

$$0,06205$$

$$135$$

$$270$$

$$810$$

$$2958$$

$$13468$$

$$1924$$

$$0,022708 = 0,0550$$

$$I = -0,03739 - 0,0550 + 0,0827 = -0,0087$$

$$II = -0,0788 + 0,0550 = -0,0238$$

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

$$-0,05$$

$$-0,09 +$$

$$\varphi = 53^\circ$$

$$\lambda = 5^\circ$$

$$h = 0,17415$$

$$\sin \delta = 0,3292$$

$$\cos \delta = 0,9443$$

$$\sin \varphi = 0,6018$$

$$\cos \varphi = 1,3270$$

$$\delta = 19^\circ 13' 4$$

$$\frac{\partial h}{\partial \varphi} = -\frac{0,00395}{0,01745} = -0,2264$$

$$\frac{\partial h}{\partial \lambda} = -\frac{0,00058}{0,01745} = -0,0332$$

$$\frac{\partial \delta}{\partial \lambda} = \frac{31,5}{60} = 0,5250$$

$$\frac{\partial \delta}{\partial \varphi} = \frac{17,9}{60} = 0,2983$$

$$I = -0,0505 - 0,0500 + 0,0760 = -0,0245$$

$$II = -0,0744 + 0,0489 = -0,0255$$

Proton

883. szám.
1902.

Nagyvárad, l. sz. Káptalantól.

Nagymiltóság! Akadémiai Elvöl Ur!

Felédhetetlen nagynevű főpásztorunk dr. Schlauch Lőrincz
bíbornok püspök gyászos elhunytá okozta mélységes fájdalomunkban
való kegyes részvételeért

fogadja Nagymiltóságod
legőszintebb hálás köszönetünket, melylyel maradunk

Nagyváradon, 1902 évi július hó 21-én tartott törvényes
ülésünkkel.

aláíratos szolgál:

Nagyvárad, l. sz. Székeskáptalan nevében

Vinkler Lőrincz
v. püspök, nagyprepost.

Nagymiltóság!

Dr. Kötrös Lőrincz v. b. t. tanácsos. Urnak
a. ell. Tnd. Akadémia elnökiént
Schlanderbach

A PANNONHALMI FŐAPÁTÓL.

185. sz.

Nagyméltóságú Báró, Ehrök hr.
Kegyelemes uram!

A magyar kereszténység, apostoli királyság és Szent Benedek-rend kilencszázados fönnállásának emlékére a pannonhalmi Szent Benedek-rend 1902. évben megindította történetének közzétételét.

E műnek folytatólagosan megjelent VIII. kötetét, kiváló tiszteletem csekély jeléül, van szerencsém ide mellékelten a M. T. Akademiának megküldeni.

Pannonhalmán, 1904. évi március hó 27-én.

Felvincz

pannonhalmi főapát.

Nagyméltóságú Báró Eötvös Lóránd urnak, a
M. T. Akadémia elnökének

Budapesten

Ms 5091/61

Kent

Nagyméltóságú

Báró Eötvös Loránt Ur
mint a Tud. Akadémia Elnö-
ke

Bizalmasan Isaját
Kézírtan

Helyben

Ms 5091/61

Br. Sept. 6. 26.

Figyelemre vnam.

Engedd meg, hogy az
idezatott fontos "Memo"
röviden figyelemre
vetve ajánthassam.
A benne feldolgozott dolog,
és, egyebet közt, a dolog
& helye már közt fejezt
fogó, & esetleg sok kellet,
len komplikációt & dolog

Szerkesztő ügyre vonatkozó
közli. A "Kis" Emlék-
irat. Reiner tagok,
sors által lett (végtelen
az én érveim befejező,
végevel is) kidolgozva;
és demer névre egy iga-
rán hitvány, és elme-
vel és alap ismerettel
írott védirat a forrás
lár álláspontja mellett,
és Bauer, meg Concha

és az utánuk menő urak.
felfogásának, csapdájára.

A Iskolai anyagban is
fontos, mert (igénytelen
nézetem szerint) annak
a misztusnak, a mely az
Academia Officijait
végtelenül felfogott és balat-
értelemre. Autonomia
jelfára alott: valódi fő-
dörögtes republica
önálló tagjainak akarsza
emelni, és az Elnökség

meg a fötítár állását
degradálni szeretné:
idejéről (principas
obsta) ellent ell szem-
gülni.

Böszöcsöt Ecce
netoláni alraim akkan.
Kodásomert, maroudan

öziute lipsetor
& híved

Kautz Gyula.

Fiivonak

a II okmány 1904 apr. 11-én kelt előírásból.

3. Hely. okmányok feladása a föltételeknek kére
és elvárás az okmányok intézkedése, amelyben
elmondja, hogy az okmányok intézkedése neki
azok körében, amelyek az okmányok intézkedése
intézkedéseire, hogy az okmányok intézkedéseire
járt fizetésekre is, "Hogy" az okmányok
is, mely az okmányok intézkedéseire
kivétel és okmányok intézkedéseire; a kére
az okmányok intézkedéseire, hogy az okmányok intézkedéseire
fizetésekre is okmányok intézkedéseire.

Okmányok intézkedéseire, hogy
az okmányok intézkedéseire, hogy
melyek intézkedéseire kére, mint
az okmányok intézkedéseire is, hogy
fizetéseire kére, mint kére
fizetéseire kére. A fizetéseire kére
fizetéseire kére is okmányok
fizetéseire kére, hogy az
okmányok intézkedéseire kére kére
fizetéseire kére. Az okmányok
fizetéseire kére is okmányok
fizetéseire kére is okmányok
fizetéseire kére is okmányok

[illegible]

Hagerström S., Cramer G. v. Sverig
författarna nämna en afslutning
erhållande Cramer G. v. Sverig
Hagerström i Sverig's fö-
rordna af:

Howard.

Az Akadémia Alapsz. és Végrendeje az Akadémia
 jelenlegi ügyének intézését első fokon a Végrendelet
 No. 98. §-ának kiegészítését való gondoskodás
 és felügyeletével bízik; a felügyelt feladatok
 ban ezek az Elnökség és az Önkéntes Bizottság által
 ellátandóak; a felügyelt feladatok az Elnökség a 1/4-ét
 az Önkéntes Akadémia által ellátja, ügyének vezet-
 telében, a felügyelt munkájának feladatai az Akadémia
 Alapsz. 98. §-ának 1. pontja és az Önkéntes Bizottság
 feladatai feladatok az Önkéntes Akadémia által

házasokhoz hasonlóan.

Ezenfelül a székelyek és katolikusok közötti
viszonyok, amelyeknek mindkét oldalán is vannak
akadémiák. Ezeknek van az ősi feladata, amely
az, hogy a fiatalokat a tudományok felé fordítsa; és ezért
ebben a tekintetben az akadémiák legfontosabb feladata
az, hogy a fiatalokat a tudományok felé fordítsa.

Az akadémiák a legfontosabb feladataik között
meg kellene említsék a nyelv és irodalom tanulását,
és mivel ezek az akadémiák mindannyian a tudományok
területén működnek, ezért a nyelv és irodalom tanulását
is meg kellene említsék.

Ezenfelül az akadémiák
feladataik között.

Az akadémiák ezen felül a tudományok területén
is működnek, és ezért a tudományok tanulását
is meg kellene említsék. Az akadémiák ezen felül
a tudományok területén is működnek, és ezért a
tudományok tanulását is meg kellene említsék.
(1905 június 13-án
az akadémiai ülésen)

K. M. V.
Földművelésügyi
miniszter.

K. M. V.
Földművelésügyi
miniszter.

A M.T.Akadémia főtitkára levélben felhívta az egyes osztályok titkárainak figyelmét az Akadémia Ügyrendjének 75.§-ára, a mely szerint "Az Akademiának minden kiadványában az Akadémia helyesírása használtatik".

Az Akadémia II.osztályának titkára ezen iratot el nem fogadta; a II.osztály pedig - a melyhez a főtitkár ezen iratát utóbb intézte-, azzal szemben állást foglalt, s erről az elnökséget értesítette.-

Ezen eljárás, illetőleg állásfoglalás jogi megítélése ezérljából figyelembe veendő

- I. az Akadémia körében érvényesülő autonomia kérdése;
- II. az egyes osztályok titkárainak jogállása, s a főtitkár jogköre, különösen az Akadémia működésének állandó s egységes figyelemmel kísérése tekintetében;
- III. az elnökség administratív berendezése; s végül
- IV. maga a konkrét eset lényege és formája szempontjából.

Az ezen kérdések megítélése szempontjából első sorban irányadó és határozó akadémiai Alapszabályok és Ügyrend szűkkörű tartalma és szövegezése daczára lehetővé teszik a főbb elvek megállapítását.

- I. A M.T.Akadémia a maga egészében jogi személyiséggel felruházott tudományos intézet - Alapsz.1.§.-, a melynek szervezetét, organumait képezik az Alapsz.12.§-ában megnevezett elnök, másodelnök, főtitkár, osztályok elnökei és titkárai s a szükséges tisztii és szolgaszemélyzetten kívül, az igazgatótanács és az Akademiának tagjai.

Ugyancsak az Alapsz.2-10.§-aiban részletezett s azokkal kapcsolatos feladatait az Akadémia különböző minőségű tag-

jai-, illetőleg az igazgató-tanács tagjai által végzi - Alapsz. 11.§.-.

Ezen fundamentalis szabályok értelmében tehát kétségtelenül az egész Akadémia, a jogi személyiséggel felruházott tudományos intézet az, a mely mint ilyen egyfelől tudós tagjai, másfelől igazgatótanácsa útján és által végzi feladatait és teljesíti hivatását.-

Ezen feladatok szellemi része végzésének külső keretétől szolgál, az Akadémia tudós tagjainak-, az Akadémia által felölelt eltérő tudománysszakok ezen eltérése alapján eszközölt osztályok szerinti elkülönzése.-

Azonban a már kiemelt fundamentális szervezeti szabályon kívül, az említendő részletes szabályok is kétségen kívül helyezik azt, hogy az egyes osztályok, mint ilyenek nem képeznek az Akadémia keretén belül, vagy az Akadémiával szemben valamely önálló szervezetet; nem képezik magának az Akadémiának sem organumát, önálló részét, szervezetét - Alapsz. 12.§.-, hanem kizárólag azon kereteket képezik, a melyek arra rendelvek, hogy az egységes és egy Akadémia szervezetét képező tudós tagok, az Akadémia feladatait, egymással szemben idegen szakkérdésekben elkülönítve végezhessek, azonban - mint még érintve lesz - az Akadémia egységének érintetlenül maradása mellett.

Az osztályoknak nincs valamely önálló, az Akadémiától független működési köre; sem pedig az Akadémia nem ruházza át az osztályokra, mint önálló szervezetekre feladatainak végzését, hanem az osztályokban és - a szakszerű elkülönzés szükségszerű volta rá való tekintettel - osztályok szerint beosztott tagjai által maga az Akadémia végzi tudományos feladatait.-

A berendezés és szervezet részleteit tekintve azt látjuk, hogy az Akadémia tagjait nem az osztályok, hanem maga az Akadémia választja - Alapsz. 19.§.-; az akadémiai cím nyilvános

viselésére a tagot az Akadémia elnöke és főtitkára által aláírt oklevél jogosítja fel - U.o.20.§.-; s hasonlóképen az egyes osztályok tudománykörébe tartozó, állandóbb munkásságot igénylő teendőkkel megbízott bizottságok tagjait szintén az összes Akadémia választja - U.o.35.§.-; s viszont az egyes tagok elhunytával kapcsolatos intézkedéseket - ide értve az elhunyt tagok elhunyt feletti emlékbeszédek tartását - szintén az Akadémia eszközli s nem az egyes osztályok - Ügyrend 15.§.a/b/ -.

Az egyes tagoknak kötelessége, ezen minőségükben s az osztályok közvetítése nélkül is, az Akadémia által rájuk bízott teendők teljesítése - Alapsz.15.s 16. §§.-.

A jutalmak odaítélése, új jutalomkérdések kitűzése, munkák iratása s kiadatása szintén az összes Akadémia s nem az egyes osztályok feladata - Alapsz.31.s 32. §§.-.

Ugyancsak az összes Akadémia állapítja meg az egyes osztályok s azok körébe tartozó állandó bizottságok költségvetését is - Ügyrend 248-255. §§.-, s mint látni fogjuk, minden utalványozás kizárólag az összes Akadémiát képviselő-, illetőleg annak organumát képező elnököt-, illetőleg főtitkárt, vagy annak helyettesét illetvén meg.

Az egyes osztályok kizárólag arra vannak berendezve, hogy a specifikus-, s a többi szaktudománnyal együttes művelést megnehezítő s részben lehetetlenné tevő szaktudomány körébe eső előadások, eszmecserék stb. keretét képezzék, s hogy ezen szükséges szakszerű elkülönzésnek megfelelő s ily külön szakismeretet feltételező javaslatokkal tájékoztassák az összes Akadémiát, jutalomügyi s tagválasztási előkészületek s az osztály költségvetése iránti javaslattétel formájában - Alapsz.29.§.-, s hasonló további véleményadások s szakemberek kijelölése stb. által.

Azonban az egyes osztályok még arra sincsenek jogosítva, hogy a saját tudománykörükbe eső, bármily értékes értekezés

felolvasását, saját körükben oly személynek megengedhessék, a ki az Akadémiának nem tagja, erre is csak az összes Akadémia adhatván engedélyt - Ügyrend 15.§.f/-.

De az Akadémia tudós tagjainak, az Akadémia feladatainak végzése céljából megállapított osztályok szerinti csoportosítása-, az ismertetett fundamentális szervezeti szabályon és a munkálkodás érintett minőségén és jellegén kívül, még más szervezeti berendezések által is kifejezésre juttatja, hogy itt nem lehet szó valamely önálló szervezetről.

Határozó jelentőségű e részben azon berendezés, a mely szerint az egyes osztályok ügykezelését végző azon organum, a ki szerkeszti az osztály kiadványait, jegyzőkönyveit és tudósításait, viszi az osztálybeli levelezést és az illető osztály előadója - Alapsz.50.§.-, az osztálytitkár az egész Akadémia organuma-U.o. 12.§.-, díjazott tisztviselője-U.o.55.§.s.Ügyr.222.§.-a kit az összes Akadémia választása alapján-Alapsz.51.§.- rendel ki az illető osztályok előadójává s ügykezelésének vitelére, s a ki nem az osztálytól nyeri ezen functionálására való megbízatását, meghatalmazását; s a kit - épen fent érintett minőségénél fogva - az elnök szükség esetén, a főtitkár helyettesévé is kirendelhet - U.o.45.§.-, s a ki a többi osztálytitkárral együtt ezen jellemzett minőség alapján rendszerinti helyettese az alapszabályszerű szüneten levő főtitkárnak - az elnök beleegyezésével eszközölt időbeosztás mellett - Ügyrend 8.§.o/-.

Az ezen berendezésben is kifejezésre jutó ezen szervezeti összefüggés további nyilvánulásaként emelhető még ki,

hogy az egyes osztályok az üléseikben előforduló tárgyak sorrendjét maguk nem publicálhatják, hanem az osztálytitkárok ezen sorrendet a főtitkári hivatalnak beküldik a hírlapokban leendő közzététel végett - Ügyr.9.§.h/-;

és irányi feltűnő pongyolaság esetében is ingerenciával bír s ki az Akadémia könyvkiadásaira ügyel, kétségtelenül és szükségképen ingerenciával bír arra, hogy az Akadémiának minden kiadványában az Akadémia helyesírása használtassék; s erre bármikor akár az Akadémia minden egyes tagjának figyelmét külön felhívhatja, akár az Akadémiának az egyes osztályokba kirendelt tisztviselői, a titkárok útján, akár pedig - szükség esetén - az osztályokkal közvetlenül, elnökeik képviselte mellett közölheti azt.

A szóban levő szabály az Ügyrend 75.§-a szerint: Az Akadémiának minden kiadványában az Akadémia helyesírása használatik.

A fogalmazás ezen formájának megfelelőleg bárki - különös hatáskör igazolása nélkül - hivatott az Akadémiát, vagy annak bármelyik osztályát, vagy bármelyik e részben hatáskörrel bíró közegét arra figyelmeztetni, hogy az Akadémia kiadványaiban tényleg nem használtatik az Akadémia helyesírása, holott az Akadémia kifelé kötelezőleg, tagjainak s szerkesztőinek pedig utasításképen foglalja szabályba helyesírásának használatát.

az osztályok üléséről felvett jegyzőkönyveket az osztálytitkár köteles beküldeni a főtitkárhoz, hogy az Akadémiai Értesítőben kinyomassa - U.o. a/-;

az osztályülésekben előforduló tudományos előadások, értekezések kivonatát maga a felolvasó köteles az Akadémiai Értesítő számára a főtitkárnál beadni - U.o. 24.§.a/ s 61.§.-;

s e mellett az Ügyrend 8.§.n/ pontja szerint kívánatos, hogy a főtitkár, mint az egész Akadémia legfőbb végrehajtó közvege s administratív központja az osztályülésekben rendesen részt vegyen stb.

Mindezen szabályok és berendezések mutatják, hogy az Akadémia egyes osztályait, a szakszerű elkülönzésből származó elkülönített tudományos munkálkodás bizonyos meghatározott-, s csak a többi osztályokkal s azok rokon irányú munkálkodásával szemben elhatárolt körén kívül más jogkör és különös autonomia meg nem illetheti.-

II. Az eddigiekben már érintve volt az egyes osztályok titkárainak itt különösen figyelembe veendő jogállása.

Erre vonatkozólag határozó jelentőségénél fogva ismételni kell azt, hogy az egyes osztályok titkárai az Akadémiának tisztviselői, a kiket az összes Akadémia választ és díjaz.

Az osztálytitkárok az egyes osztályokban az összes Akadémia részéről kirendelt előadók és az ügyvitel végzői.

Együttal azonban az Akadémia főtitkárának helyettesei, a mennyiben a főtitkár rendes szünete alatt az Akadémia elnökének beleegyezésével felosztják egymás között a helyettesítés idejét; más akadályoztatás esetén az elnökség kinevezése alapján végzik ezen helyettesítést.-

Ezen szabályok tanúsága szerint az osztálytitkári állás, az Akadémia körében előforduló administratív teendők végzésére s a végrehajtás eszközzésére szervezett titkári állások al-

sóbb foka, a melylyel szemben úgy szervezetileg, mint a functio-nálás köre és egymáshoz való viszonya szempontjából, mint magasabb fok áll az összes Akadémia administratív s végrehajtási központját képező főtitkár.-

Ezen magasabb fok az Akadémia képviselőjét képező organum, az elnök mellett, az igazgatás, az administratio legfőbb organuma.-

Mint ilyen - az elnök mellett - az Akadémia már jellemzett összefüggésének s egységének kifejezésére szolgáló azon organum, kinek hivatali tudomása és közreműködése mellett megvégezte az Akadémia tagjainak az egyes osztályokban való munkálkodása is; a minnek kifolyását képezi ezen tudományos munkálkodás egységes és egybefoglaló ismertetésének és kifelé az összes Akadémiával való közlésének feladata.

Mindez - további részletes szabályozás nélkül is - feltünteti a főtitkári tisztségen fekvő ellenőrzési és felügyeleti feladatot és kötelességet.

Erre vonatkozólag már szintén érintve lett az egyes osztályok titkárainak azon kötelessége, hogy az osztályok üléseiben előforduló tárgyak sorozatát előzetesen-, az osztályülések jegyzőkönyvét pedig hitelesítés után be kell küldeniök a főtitkárhoz.-

Ezzel függ össze az Ügyrendben kifejezést nyert azon kívánság, hogy a főtitkár az egyes osztályok üléseiben rendszeren részt vegyen.

Hasonlóképen ezzel függ össze azon fontos jog, hogy az egyes osztályok kiadásainak utalványozása is a főtitkárt s nem az egyes osztályok titkárait illeti meg - Ügyr. 9. §. k/ s 243-247. §§.-, utóbbiakat az ajánlás, felhívás s ellenjegyzés illetvén meg.

Ugyancsak a főtitkári tiszt itt szóban levő feladataival függ össze, hogy az Akadémia tagjai értekezéseik kivonatát kötelesek az Értesítő részére a főtitkárnál beadni.

S ezen kívül a főtitkár ügyel. az Akadémia könyvkiadásaira - Alapsz.45.§.-, s az Ügyr.287.§-a szerint az Akadémia kiadványainak még netáni nyelvtani hibái és irályi feltűnő pongyolaságai is ellenőrzése alá tartoznak - a mely szabály, a javítónoki állások betöltetlen volta miatt a 287.§-ban felvett formában tényleg ugyan nem érvényesülhet, azonban tartalmilag kétségtelenül szabályozza a főtitkár feladatkörének egy részét -.

III. A főtitkári tiszt itt jelentőséggel bíró feladatainak ezen említése után, az alapul fekvő kérdés eldönthetése végett még érinteni kell, az elnökség administratív berendezését.

S erre vonatkozólag azt látjuk, hogy míg az Alapszabályoknak az elnöki jogkörre s annak szervezetére vonatkozó 40.-44.§-ai szerint az elnök képviseli az összes Akadémiát, szabályai pontos megtartása s határozatai végrehajtása felett őrkődik, addig ezzel szemben nem rendelkezik semmiféle oly külön berendezéssel - pld.elnöki irodával, vagy hasonló külön hivatallal, vagy közeggel -, a melynek útján végezhetne, vagy kellene végeznie irodai munkát feltételező teendőket.

S erre szükség sincs, mert az Akadémia szabályai szerint az összes Akadémia levelezését a főtitkár viszi - Alapsz. 45.§. s Ügyr.8.§. f/-, a mely célból az Akadémiának berendezett főtitkári hivatala s külön tisztviselői is vannak - Ügyr.277.s köv. §§.-.

IV. Ezek előrebocsátása után, az alapul fekvő kérdésre vonatkozólag a következő megfontolások merülnek fel.

Az első és tisztán formalis-, illetőleg eljárási szabály az, a melyre való tekintettel minden osztálytitkár feltétlenül köteles elfogadni a főtitkártól hozzá áttett bármely hiva-

./.

talos iratot és ily iratot kötelességsértés nélkül nem utasíthat vissza - Ügyr. 9. §. d/-; az elfogadási kötelesség egyedüli formális föltétele lévén, hogy az iratot a főtitkár tette legyen át és független az irat materialis tartalmától

Azonban ezen konkrét szabálytól eltekintve, a főtitkár az egyes osztályok titkárainak figyelmét az Akadémia bármely szabályára felhívhatja, egyfelől mint az Akadémia administratívájának központja s az Akadémia egységének a végrehajtás terén való legfőbb organuma; másfelől még azért is, mivel az egyes osztályok titkárai az összes Akadémiának ezen administratív és végrehajtás céljából behelyezett s az egyes osztályokba kirendelt alsóbb fokú közegei.

Az egyes osztályok maguk pedig nem bírnak valamely specifikus autonomiával, a melyet a főtitkár ily kötelességszerű figyelmeztetéssel megsérthetne.

A konkrét esetben pedig még más szempontok is figyelembe veendők.

Ugyanis a főtitkár az összes Akadémia levelezésének vivője s szóban levő irata az elnökség tudomásával egyezően, szükségesnek talált emlékeztetést tartalmaz, a melynek szükséges voltát documentálja maga a II. osztály, a midőn - jogilag teljesen téves alapra helyezett - állásfoglalásával kapcsolatban e részben javaslatot tesz.

Ha már most az Akadémia valamely szabályára való figyelmeztetés szükségesnek mutatkozik s annak megtétele új eszmék és javaslatok felvetésére is készíten valamilyen osztályt, akkor érthetetlen, hogy miként lehet az visszautasítás tárgya csak azért, mert az az összes Akadémia legfelsőbb adminisztratív és végrehajtó közegétől indul ki - eltekintve attól, hogy ezen organum arra különösen is jogosult-.

De a felszólalás tárgyát tekintve is, nem kell különösen hangsúlyozni, hogy a főtitkár-, a ki még nyelvtani hibák

Nagyméltóságú Elnök Úr!

Az összes írás törölle az Akadémia költségvetéséből a Magyar Nyelvőr tételét. Már most magam is kérem Nagyméltóságod által a mélyen tisztelt Igazgató-tanácsot, méltóztatassék a törléshez hozzájárulni, hogy a Magyar Nyelvőr segítye ne adjon többé az Akadémiában kelleni vitákra alkalmat. Együttal kijelentem, hogy a folyó év kezdetétől fogva magam, saját kiadásomban tartom fenn a tudományos szaklapot, mellyel nemcsak újabb nyelvészetünk, hanem saját tudományos munkásságom is 33 év óta teljesen össze van forrva.

Kérem a mélyen tisztelt Igazgató-tanácsot, kegyeskedjék a kijelentésemet tudomásul venni s a tudomásul-vételről velem írásban is közölni!

Maradok Nagyméltóságodnak s a mélyen tisztelt Igazgató-tanácsnak
alázatos szolgája

Budapest, 1905. febr. 16.

Simonyi Sigmund,
a Magyar Nyelvőr szerkesztője.

Tisztelt Akadémia!

Boldog emlékezetű férjemnek exorál és irás-
ban határozottan kifejezett kívánságához
is meghagyásához képest az ő nevére befi-
zettem 6000 Koronát a M. Tud. Akadémia
főpénztárába mint az ő hagyatékát, a mel-
kül hogy az összeg rendeltetése felől nyilat-
koztam volna. -

Kert, pótlólag most kívánnaam megtenni. -
Az volna ugyanis óhajtásom hogy ezen összeg
mint „Tisza Kálmán alapítványa” kezel-
tessek. Kamataiból 5 évente 1000
Korona jutalom tűzessék ki felváltva
történelmi, politikai, szépirodalmi vagy
irodalomtörténeti kérdésekre, akár
megbíráis, akár nyílt vagy zárt pályázati ut-
ján. - A jutalom csak abszolút becsülmé-
nyének volna kiadandó. Az 1000 koro-
nát meghaladó kamattöbblet vagy az
esetleg ki nem adott jutalom, az alap-
tőkéhez volna csatolandó, mindaddig míg az
10000 Koronára szaporodik. Ezen időtől
kezdve a kamatok egész összegükben a jutalom-
ra fordítandók, az előbb megírt módokat
szerint. -

Kelt Kossúdon 1905 évi Május 12 én Tisztelettel
Özv. Tisza Kálmán

Korsord 126905
Jusom 166

Kegyelemes Mr.

Nem csak „Tolaki Kásonak”
(saját kifejezése) nem veszem
figyelemre, de sőt há-
lálos köszönettel vettem, hogy
szíves volt b. fejem nyitni
is felfogását az alapítva,
nyokat illetőleg velük
közelni, mert megvalósom-
aról nem bírtam tudni,
mással s nem gondoltam,

hogy elvi okok miatt nem
fűzött fejtem feltételeket
alegitványához. Mintan
nekem fogjeltem mindenben
az ő szemében esikedi
és minden legkisebb ispe,
tig akaratát irvényesiti,
ni, természetesen Nagymel,
toságod levelének olva,
sása után, egy perizig
sem habozhatom annak
hijelentesével, hogy az
academia'hoz intijett sora,

imban kifejizett óhajtao,
mat visszavonom és hogy
küem, mikip azt ne is ter,
jessze az igazgató tanács
el. Minden isetre lyel,
lencia's, ki sok iven at
együtt munkidott az aca,
demia ügyeiben fejtem,
mel és kinck volt alkal,
ma nyetett e teren ala,
posan megismenne, legin,
kább van hivatra azok
tolmácsolásiára és igen,

gűrt teljesen magamivá
tűjem s ismételve nagyon
közönös jókari taná-
csát. — Így tisztelt
tel őszinte s régi híve

örv. Tisza Kálmán

MAGYAR
KÖNYVTÁRSZABÁLYOK
KÖNYVTÁRA

1850/67
I

Nagy méltóságú Baró

Magyar tudományos Akadémiai
Elnök ur kegyelmes uram!

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Attanulmányotam kegyelmes
ségei halhatatlan emlékü attyja
Dr. Eötvös József karhauri özők
híré halhatatlan munkáját
átértetem aron vonásokát a
melyek aron nagymunkáinak
gyöngyei...

Nem leszek tolazkodó
midőn halhatatlan emlékü
nagyatyám a szép halmon

nyugvó Sárány Terencek
sírjánál érlelt sumori tapan-
talaimról. Dr. Horváth Csib
egyesemi magántanár és Rókus
József Sárospataki theológiai
tanár urakhoz írt levelem
másolását küldni bátyódom-
a karthauri nagynő és a hephel-
mi veres sírjánál kibontakozó
viszítás magánéletemről csak
is némi árny vonásokból tanulni
ohajtok.

a karthauri szerzetes néma
fajdalma és a hephelmi sírkert
ben túlnétek bot ha tanulmányos
példát veszek. azt vinnem
le magamnak mind a kettő
szemével aregyik életében, a
másik halála után. —

a maurot cummal ejtett sebet
a mi fájdalmas egy élő iradék
nak minden látszat, hogy a
mit egy nemzetnek egy Akadémia
nak örökös büszkesége haladatlán
kaprsi utódok. és csak is hogy
magokat hájják több habadást
vesznek magoknál egy életelen
haláltem felett meg nem enged
hető tettekre ragadtatják
magokat tovább elnézni és
túlni nem lehet

De az elmúlt tettekre legyen
feladás. hanem hogy az jövőre
megakadályozni legyen. kérel-
mem legyen Excellenciálfur.
az. hogy a hephelmi sírkert.
kapuit beráratni hogy oda
kocsiin belépni illetve fel-
menni tilos legyen. hanem

a kegyelmes leírni ohajtó
kérésig nek a bemenet meg legyen
mindig engedve.

Hiszen látjuk az orvág be-
is két pár / külső a kuruul
híres pártja. és a labancoké
a kik egy részt gyógyítani a
kárját a nemret kesken ragadó
sebeket - míg a másik mindent
megsemmisíteni és tiszítani.

ha esedező kérelmem kegyel-
mesregei előtt meghalgaist
nyerend - a képhalmon nyugvó
nagy iróclanai felfu am
előtten siri alma a ki hára
jáert anyagis ismeretess, küclöt
iróclanai termékeivel garola
gida nemetés és a magyar
tudomány Academia híret

előmündisár Excellenciácl
fej es neve. fej es állása birisi
Álása mellett oly maraolando
emlékretet fog teremteni
az őtvis és karinyak kör kene-
sebe - a mely hat harsz pálmá-
nak legfejesebb csillagc. legyen
az a magyar tudományos Aca-
demia kör kene sebe - hogy
ann hat harsz in kör keclés ek
a myekkel máris oly mara-
olando emlékrettel kegyes
kedlik birisítani - hogy
araragak kiortaisával
a sarospataki Academia
gymnasium. lejárde és sa-
rijtsi v. c. fogym ifjus age
előt mint egy talisman.

ragyog templón meg e égő
ar mind Nagymél böség
leg szeriat isabb esme hűtő
meg - ne mit kő lassít meg
engedtetis art. hogy auro
nemzeti arag ak nem ar is kőle
falai - harem a kőp helmi
sirkert illető maurot eum
előtt volgallassanak ki. -

Trámba kapantals
kegyes fő indulatát magam
amara ki kére.

Kérelmem legyen ar
kegyelmes ségedes, hogy legyen
előttünk mindig am kőp
esme fohár? a nemres nyelvé
ben it. is hogy a magyar nyelv
mindig diadalmas es meg

tör et len es sértet len legyen. -

Maradham s. a. u. j. hűben
1905 évi június 10.
kegyelmes séged

atáratos volgal
Karinory Jelen

Tekintetes Tanár úr!

A felsőmagyarországi hírlap 1905 évi január hó 15-
számában a Zemplén megyei Karinczy irodelmi kör érde-
kei megvédésére irodalmilag elismert nagybecsű cikk-
kére tisztelt tanár úr iránt érte nagyrabecsült önm-
ki fejezése mellett. legyen szabad nekem jelen alkalm-
mal a ki, sem érdemei sem ön magának köszönheti,
hogy a Karinczy névvel a végzett kifizetés leírhatetlen
bőgyelme folytán megajándékozott felelnem: -

Miklós a magyar irodalom út törője a
Szejs halma nyugvó a nagy Karinczy János 1831-ik
évben elhunyt. Sírhalma egy roszató fakadt, - mely
nek neve halhatatlanság. -

A halhatatlan emlékü Gróf Gréchez
István a magyar tudományos Akadémia megalá-
pítója, tetszhalált alvó nemzetét irodalom és
honoklati hatalmával felebreerteni és a tettek
sorompójába terelni igyekezett. -

Szosszsh dajis a második triumvirátus
süntén irodalmi tevékenységével ében tartotta és
sarkalta nemzetét a csellekves órájának megérke-
se alkalmával armpoln kivívására, a melyet a magyar
nemzetnek ősei örökül ajánlértak. -

Petőfi Sándor a halhatatlan süntén
oda dörgé nemzetének erenszókatot takpra magyar
Miklós eren lángrellemek kurnakot alkotó

tetteikre a nemzet felébredt ~~szeméből~~ száradó álma-
ból s a csodálatos térre lépett, hogy megvédjék azon
harát, a melyet Arpád a hun alapító és karagányos
vitéi vére megpecsételésével számunkra írtak.

A Kamarilla, a mely minden nemzeti ér-
teket rossz szemmel nézett, annál inkább érezte, hogy magyar
országot visztasvitsa azon mely örvénybe a melynek
neve halál

Szossuth, dajka belátva az ország veszedelmes
helyzetét, kerébe vette a nemzet trójkörját azon
vált, hogy a nemzet legyen résen, midőn magyar
harak felett a vészharangja meghölgalt, az 1848
évi július hó 11-ik napján a magyar képviselő
házban, a haraigai veszedelmet a nemzett előtt
teljes nagyságában kitárva, kornak híven és etető
halhatatlan beszédében, a következőket dörge a
hun nagyjai elé: -

Ma mi vagyunk a nemzet miniszterei, hol-
nap mások lehetnek. a miniszterium váltakozik
de neked maradjon helyed harad! a nemzetnek
erőt kell teremteni, azért midőn minden balma-
gyaraiatok ki kerülése mellett és ünnepeken kirgibat
tartatom, hogy midőn kérem adja meg a képviselőház
a 200000 forinti katonát s erre dúcsógos pénzért - itt
sironok nem folytathatta beszédét, Nyári felkelt az
ünnepeken csenclben, jobbját es küre emelve mindá-
megadjuk

A dicsőséges szabadságharuban a magyar
hővidék neveiket a hőök történetét örök betűkkel
írták be. - bekövetkezett a vibágozások, a nemzet el-
bűkött. -

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

de a magyar tudományos Akadémia védnök
sége alatt Yokai Mór és lelkes társai lankadat-
lan irói küdelme folytán, a nemzet ujjalag léleg-
zeni kezdett, dacára hogy Petőfi Sándor a legsz-
vari szerencsétlen csatáskor elvérzett - működött.

burditott, várta a jobb jövő feltámadását, ébrentette
tűzet, hogy a magyar talpon legyen. —

A híphelmi veser sírhelmen a veserabimbó fej-
lödni és nőni kezdett, midőn a magentai és holferinói
csata után a magyar nemzet erőre kapott, a magyar tudó-
mányos Akadémia burditásai a nemzet általánosan kérsé-
gére Karinthy Tegner iránti halás hegyelet bot rútesés é-
nek szaradás és fordulóját a legnagyobb lelkesedéssel ün-
nepelték meg híphelmen 1889 ik évben. —

ugyancsak a magyar tudományos Akadémia
hogy harájanak nagy fia iránti halás hegyelet és leröke-
sa 1888 ik évtől kezdve híphelmen a mausoleum előtt
unomelyeket rendezett a s. a. új helyi rom. cath. főgym-
názium, Sárospataki ref. Akadémia és főgymnázium
valamint a Sárospataki képerdei ifjuság által és a magyar
nyelven legjelesebben elismert magyar ifjú munkát kodás
és szorgalmat, aranydíj jutalmazása mellett tün. teli ki-
munt egy burditja az ifjakat a jövőre, a méltó példa
elérésére. —

Tisztelettel alólvott a hi magyar és hmfüi-
nak született 1895 ik évben, de arctott is am risa bimbó
megpillantásánál, szakadó esőben bönig megárvva főtör-
telendő Rohoska József jelenleg sárospataki theologiai
tanár kedves barátomat, valamint megföldögült Paolus
Samuel enek és renetarás urakat, arctottam idő tájban
a Sárospataki ref. főiskolai enekháznak elnöke, arctotti
pedig vezetője volt, am risa bimbó fejberedése felkérni
báhr vol és lelkes társait, s arctott egyen kedélyes em-
leket megörökítése mellett, magokéva tettek és arctott
felkaroltak. —

Megragodni kívántam aralkalmat, hogy am
haser, melynek künctői sorába belépünk mint künkatnák
ne muljón el, fájdalommal kell kijelent enem hogy minden
nyereség ekerünk a künctői presbíojának beavat-
kása követkerében a győrtésnek remelt fegyver ke-
rünk bol kicsavaratatott. elbukunk. —

Célom mag rört ar is volt, miként figgel
mer teszem illéke künjam fel am künök figyelmet
nemes künlelmünk tovább folytatására, hogy a

sárospataki főiskolai önképző diadalmas nagyságának
vevő társaságának, valamint kére aludjon, hanem továbbra is ragyog-
jon a szépművelési és művelődési életben.

miután beismerve gyengeségemet, hogy habár iradé-
mi termékekkel kéne megküdenem, erre nagyon is gyengének bíró-
nyitandám be érkező munkásságomat, figyelemmel kísérem a fejle-
ményeket.

Ötömmel kell ki jelentenem hogy úgynéki igazságos feje-
vőt, a melyek haragnak orvoslán része Rohuska József barátomat
illeti oly hűfűk mint Melleségságos Gróf Hadik Péter volt.
főispán, Matolai Etele, Dohus Gyula alispán, Dr. Tereny Ede,
id. Bajum József, Tejes Kálmán urak vették kerékbe az egy haragot.
megalapították a remény megei karinyi iskolai kint.

Minden keréknek nehézség és bajjal jár-de én bízom
a jövőben a remény megei karinyi iskolai kint élke való
burgalmába, a midin arra feltevése, mint Archimedes oly
időn habarik a jövőndő megalapítására, a mely eszméinek oly
hatékony etimundis és apostoli mint Dr. Horváth Gyula tanár
is hangorkatni melleségek, a ki egy csapással mint Botond
verés előt bárdjával Bíranci lapuját egy hatalmas csapással
beszúrta, a ki iróri ismertetésével a szépművelési és nagy
kariny Tereny örökös és diadális védelmére: remény mege
nagysága és a sárospataki ref. Akadémia diadális mindent
ja elő-a legkisebb részről eredő: hat és kiáratott helyes
közvetlen bakti fellelése és a nagy kariny és életközvetlen
névben hűfű is haragvétel és a legkisebb közvetlen
közvetlen bakti vagyor.

S. a. újraf 1905 január 15.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Sírtól este
Kariny Tereny

Dr. Horváth Gyula
egyetemi magán tanár

Hedves barátom József

Sárospatakon 1905-évi márkus hó 15-én találkozásunk alkalmával ann megjegyzésemre először 1896-évi nagy esemény Magyarországon emlékeztetést, de egyúttal tanulságos sarkpont volt Szeplőm vereség a nagy Karinyi János sírjánál történt társaságunknak a kifejtése is. —

Minden te kedves barátom, mint a sárospataki Akadémia theologia segéd tanára a széplőmi mauzóleummal elmondottak nemek szépségét, vártak az eseményeket, a melyekből menthet lelkesedést arajusság, kamit has kelte az emberiség, te bárányal överted ann félszék emléket, a kit nemre, a magyar tudomány Akadémia és a művelés várt, a magyar nyelv és nyelv uttorja névvel kintelt meg. — ellenségei pedig sárospataki dobálták meg meg halála után is. —

De nekem mint a név vártjének feltűnt egy dolog a mi gondolkodóvá tett, és sokatlan esemény volt előttem nevezetesen: — hogy ott volt a hatalom imperátora —

A sárospataki ref. főiskolai értekezlet az 1896-évi évi en igen kellemes egyenlőségem kiderítésem, és a te határozás pártfogásod, valamint ann neptő úrának, a kik az értekezlet ann idő tájban vártak voltak, — ann nagy iskolai főiskolai vártak voltak, valamint ann előt kerek 1896-ik évi Horváth Barna és 1897-ik évi Gónci Gábor elnök úrakkal alatti kötelezettséget híven és lelkesen teljesítették tudták azt igen jól mindnyájan, hogy ann dal nemcsak a mely ajkaink zengésétől ki halattnak — ann dal nemcsak a mely és várt a magyar nemet dícsőítge. — a magyar eszméi dalai. —

Kör elcsúszókat híven teljesítették mindegy nem csak széplőm, hanem a várt is, a hol megfordultak, hirdették a magyar ^{proletár tömeg} ~~család~~ (diadal), és a sárospataki

ref. Maclema híres nagyságát, kijelenték azt, hogy midőn
ők Srephalmon a mausoleum előtt megjelennek, - a rephelmi ve-
rői sírjainál, megakasztják és megfogják mutatni, annál híres
dalköltőiret hatalmát: -

"Albuda él magyar még"
a múlt csak példát legyen most - nem engedik meg
dobáltatni annál kőr, a melyek ők kalmár vagy rugócsék és
feleskülsék, hanem elismerték.

Tajdalommal kell kijelentennem, hogy remes kőr,
delmunkok az annál sark kőr, a melyek a dalművészet méréjén
versenyt kőr haladni, egy kőr kőr intésén, a dal rengeteg meg-
sünt, a vasgyűrű láncra kapott, a melyet Arpád a kunalapító öhaj-
tott meg teremteni és les harangk ~~felett~~ földén, hogy az meg teremje
a magagyűrűt és,

Lehet hogy ismét ami való ellenreutól, lehet hogy ta-
lán arát is, mert mint a név viselője fogantat be öhaj baltam
venni az eszme kőrindult pörtyét, - meglehet arát, hogy főrök
egy kőr kőr kőr, a kőr láttal Sipporja a toiványt, láttal
tiporja a szabadságot és a szabad nő kőrjét, lehet arát is,
hogy annál kőrannus, csak azt öhaj baltam elelni, hogy az ő kőrlegi
kőrten nagyra vágyása legyen a vétőre nem kőrödre arát, hogy
mi a hatalomnak kifolyás és hogy ne legyen képes valamit
is kőröndüti rümi. -

Midőn 1899-ikben éven valamint arát is minden
éven öhajmat kőrannam fogantat be venni, in kőr ledtem, kőr
láttam meg volt kőrre, mint olyan egyenlőség a kőr a hatalommal
rembe kőr lennére legyen kőr baltam - nem voltam kőrre arát
helyreben, hogy valamit kőrre.

Az éven kőrre berándultam Sárosputakra megboldogult
Pástor Samuel enekes rene tanár úr kőr, várolam elotte aggodalmait
és kőrre, ő csak a fejét csörélgatta, tudna ő sokat annál
beszélgetésünk és tárgyalásunkról nyilat kőrre, de ő már
a sírba fekszik, emdol kőrre annál mi a hatalom parancsa
na - a debreceni ref. akadémián, Sárosputaki ref. Maclema
tanár úr kőr rene alatt ariffuság ar enek kőrre kőrre
Srephalmon a meglettik harafias kőrre kőrre.

Midőn kőrre a hatalom nemileg kőrre kőrre
a maga vasorejét s intését, a kőrre kőrre kőrre a rephelmi

szíbert - dárcló - tánc - cigányzene tanyája lett 1900 ik
évtől talán azért? hogy a saíospatai ref. főiskola ennek kar
mindent egy név viselője kérelmére nem kiutalja, nem köteles
segítségét nyújtani helyesíteni, hanem?

vagy pedig tán a képhelmiszerű elleni akció munkájá-
ból ohajtottak fogantatni és boszú leverőket végrehajtani
mint a név viselőjének ellenségei!

hogy mi a jutalma a rombolónak, legyen haback
nehem kedves barátom a halhatatlan emlékü Slossuth hajos-
nak az 1848 ik évi január hó 14 én budapesti a magyar kőp-
viselő háiban a "Partium" ügyében tartott korszakot alko-
sá bevétele hívát kúrnak. -

A mint előttem is tudva van kedves barátom - én a
Zemplén megyei karinay iskolai körhöz egy indítványt az oktatási
kérelmet nyújtottam be - nem erőszakos politikát - hatalmat
gyakorolni és presztízt - hanem csak is azért, hogy a saíospatai
ref. akadémiának ennek kar és ifjúság ügyét előmunkássá
magam számára semmi feljuttatást és elismerést nem kértem
nem ohajtottam igei bevenni, - kérelmemet Meltóságos Gróf
Hadik Béla úr volt Zemplén megyei főispán kegyes volt figyelembe
venni és meghívta egy karinay iskolai kör estélyére a saíos-
patai ref. főiskola egyik karát, hogy miként végezték nemcsak
kötelességüket az akkori lapok és halgasó künség elég örömtől
és kiutalással emlékeztet meg működésükről.

hazam a kitérő kár megint működött, 1904
évi április hó 20 án kőp halom csendjét várs, dobodás, ordítás
és sortűz fogantatásával zavart meg nemem és futam
hallatása és jelenlétem ottani időzése alkalmával.

Slossuth hajosnak a partium ügyében ann
beszédet újolag felidőve - mi lett a jutalom a kegyelet
rombolók számára - mindnyájan a Zemplén megyei karinay
iskolai kör igazgató tanácsosai vá választottak be -
erről a volt a Zemplén megyei főispán is mint elnök, miután
előtte mindig minden elítélve lett semmitsem lehet.

Egy baja van kedves barátom a magyaroknak
szűke, gyilkos, ~~szűke~~ és agyarkodik egymásra, nem

hogy őre tartana, ha er így találmenni, nem segit ill eren a
kérőm még a Dr. Horváth Gyul egyetemi magán tanár úr ren-
nialis tolla sem. —

Az én egyéni tapasztalatom szerint hea rempén
 meggyei karinany iroddalmi kéri oly hupfiaktol - mint Miltósaig
 Grop Hadlik Béla volt főispán, Dr. Hurvath György egyetemi
 magántanár segyüttel saíospatoli akademiái tanár, Dr
 Tundis István, Dr. Székely György, Dr. Zsindely István, Rohuske
 József, Dr. Rácz Lajos, Dombidávidó, Csontos József, Isoldes Benő
 tanári urak Dokus Gyula és Masolai Eteleatispánok, Tejes
 István ref. lelkész és magyar író, Somogyi István, Dr. Perényi József
 Medveorli János & a. nyílti hegyesrendi tanári urak - íd. Bajcsó
 József, Fornyork Béla & a. nyílti kéri. törvézetli elnök ufolag
 alakulne meg arigargató tanácsosok valant meg a. még volne
 alapos remény segen. -

alapos remény legyen. -
 Kedves barátom ha egy hármát nehezebb beteg felelős
 kúra két orvost kívátnak - az első orvos meg vizsgálja a nehezebb
 betegét s a könnyebbet meg vizsgálja. és meg is hitelesíti a
 kúrát - majd meg a második orvos vizsgálja meg a betegét és a
 helyes súlyosbodás felismerése a bajt felkiált - College ur az
 is tenet mit rendelt és mi ellen gyógyít -

S. a. n. y. h. s. 1905 evi m. a. r. t. i. u. s. 28

MAGYAR
 TUDOMÁNYOS AKADEMIA
 KÖNYVTÁRA

igar huc et
Marinory Terz

Tiorkelenato Rohushe niocf Sai & pataari theolgiai
tana'i. —

Nagymelteságn püspök úr!

Fuchs Bódog ír szavainak alapjánál vettem
 tudomásul azt hogy hazaméltóság az akadémia
 a Legfőbb felelős ember felvételére
 gondot kért ~~ezért~~ ^{ezért} azon vette. Nem akarom
 kinni hogy ~~az~~ ^{hazaméltóság} neheztelésik magára az akadémia
 és kiterjesztés.

[illegible]

~~Perrot~~ ~~itt~~ ~~af~~ ~~sam~~ ~~belack~~, ~~Feljeus~~ ~~hagym~~ ~~ikot~~ ~~apud~~
elkta ^{av} ~~rapis~~ ~~ina~~ ~~visum~~, ~~hagym~~ ~~akroju~~ ~~ef~~ ~~iggek~~
~~clinteju~~, ~~mit~~ ~~tant~~ ~~mista~~ ~~gama~~, ~~vigint~~

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMLA
KÖNYVTÁRA

Paris June 1.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A kultúra pogányai.

Tratira, mint idők tanúja.

Motto.

Mindenható anyag,
te egyetlenegy lény,
Aki valál, de már
nem vagy világ-rejtőny;
Megoldott, felismert
az anyagbölcsélet:
Hajdan Moloch volt; ma
tudomány a neved.

Monista.

Hiszek egy Istenben "én vallom hitelt,
Emberi lelkekben teremő ihletét;
Bár, mint föld, születtje, az ígmérő, nagyot
Elmémmel felfogni elégtelen vagyok:
Látja lelki szemem, szent igéjét hiszem;
Trinte fáj-e kérdést irnom: Van-e Isten?
Az oknyomozó ésx vagy oksig törvénye
Trerint, mint teremő, van-e lények Lénye?
Vagy a fenséges ég,

Vagy a fenséges ég, s rajt' a csillag-pompa
 Egy éjjel, magától, termelt, mint a gomba?
 Van-e körpont-féke, a sok ezer napnak?
 Vagy, mint tűz-sárkányok, vak-sors útján futnak?
 A szülő természet: nap, föld, s hold, rendszere
 Egy felső, szellemi hatalmat ismer-e?
 Melytől nyerhet ember érző, okos lelket,
 Mely több, mint tűzerő, az csak Isten lehet:
 Izzal, van-e ura ez anyag-világnak?
 Vagy, a tűzes napok egy-egy istent zárnak?
 Ugyde mindenható Isten, csak egy lehet,
 Ki bölcseségű lény, a világrend felett.
 Több isten ellentét és így nem hatalom:
 A „polytheismus” képtelen fogalom,
 S mind ezen sok testben nincs értelmes lélek,
 És megaszott erők, így korlátolt lények;
 Eképp nem urai, a lény-egyetemnek;
 Mint szerkesztettség csak szervei ennek,
 É roppant világot, mely mint üveg gömbök,
 Látszólag megfordul egy nap földünk körül *
 Mely egész körében seholsem ér véget,
 Teremthette csak egy: mindenható Lélek
 Ki a köréppontot súlyt, mint napok Napja,
 Lélekkel felke, Ura, hatalmában tartja.
 Örökké létező, mindenható anyag:
 Ny gondolat-szörnyet szülhet-e józan agy?
 Az anyag bár mily nagy óriás, rengeteg,
 Az élet tűz nélkül, nem más, mint holt tömeg
 Imely porból élet szül, a mely-tőlki élet
 Tűzét gyújtja, oltja örökítő Lélek.

Étélkos lény felett

* Szemcsalódásilag nyugati irányban megfordulni látjuk az égboltozatot, mindenször 24 órában; de valóban mi fordulunk forgó földünkkel, keleti irányban.

É tikkos lény felett, immár exrek, óta
 Törí fejét, esztet bölcs és idióta;
 Mi e, mindenható; anyag-e, vagy, szellem?
 Isten könnyűből, könnyű rá felelnem;
 É megfoghatatlan két lény közül, az és az
 Melyiket, válassza, dönteni, nem, nehéz.
 Mert, megfoghatatlan egyképp, mind, a kettő;
 De látjuk a folyót, így bízós a kútforrás:
 Foly, árad, az élet, szellem-száraz, tele;
 Amilyen a folyó, olyan, a kútfeje.
 Megfoghatatlanok, de nagy, a különbség:
 Az anyag, sötét föld, a szellem fényes ég;
 Egyik a másiknak, merő, ellentéte:
 Itt éj, ború, harcok; ott fény, derű, béke,
 Erő és hatalom, egy nagy, ismeretlen
 Lény, akit fel, nem ér, az és az, az értelem
 De jele, világít, tikkos létének
 Az örökké, szülő és virágzó élet:
 Nappal, friss erőben, munkakedvvel ébren,
 Éjjel, álmunkban, s a tündöklő égen
 Öregek, mint, hatást látjuk, mint, világot;
 Napjainkal, éltek, és tart, fenn világot;
 Tudatos, hatalom, egész, világ felett,
 Azaz, szellem. Isten, és ez, csak egy lehet,
 Fényes szellem, sötét, anyag két tárgylényeg
 Közül, melyik, való, örök világlénynek;
 Melyik, áll, földön, a másik felett:
 Tízán, emberesszel, kérdezni, sem lehet.
 Ny, eszményi. Isten, tökéletes lény
 Szüjt, szellemvilágot, az ember, lelkebe,
Szesz-vonzerejével

S fész-, csuszerejével a tűznek, delejnnek
 Morgat, világokat, mint a könnyű pelyket,
 Világokat, melyek megmérhetetlenek,
 Ahány csillag, annyi napok, naprendszerek,
 Melyeknek távolait, lényét mérlegelve
 Könnybe lábad, a szem, elborul az elme,
 S a melyekhez képest földi rendszereinknek
 Napja és bolygói lapdái kái törpülnek.
 Aki teremte s fenntart ily naprendszereket
 Az a felsőleges lény, csak az. Isten lehet,
 Aki mindenképpen s halhatatlan lévén,
 Titkos világánál még rejtélyesebb lény:
 O Ura Isten, egyben egyed és mindenség
 Te, igaz, szép-eszmény, erény-tökély-felség
 Örökös lélek bölcs szellemi értelem,
 Nagyban és kicsinyben mély, magas, végtelen
 Katalmának égben s földön nincs határa,
 Világok teremnek s múlnak egy szavára,
 S gondviselő kegye, akaratja, nélkül,
 Egy porcszemecke sem mozdul ki helyéből.
 O az Isten nyugtató gondviselő kezét
 Mag népeinek midőn pusztában éhezett,
 O az Ur szölt törvényt a Szinai-hegyen
 „Ídegen Istened, előttem ne legyen!”
 Mert szerette Isten a bűnös világot,
 Melynek bűnhődése válság sokra háigott,
 O az Ur szölt vigaszt Jordán vize felett,
 Midőn keresztele a legszentebb fejet,
 Uráért hírnöke, a szent jó s remete,
 Messiási utját, aki egyengette,
 És adott korának, véréldozat helyett,
 A virághozsátságban új szövetség-jegyet:
 „Törjétek meg, kövélj

*Térjetelek meg, kőrelg, a mennyek országa!
 Kiadt, de kiáltó szólon a pusztába,
 Megnyitója, ama nagy világdrámának
 Melyről már jövendőt proféták mondanak:
 Jött az Istenember véres missziója,
 Isten öröküdvé, revelációja,
 Mely megrázkódtatta a pogány világot,
 Midőn az hatalmas tetőpontján állott,
 Világbirodalmat tört össze csodával:
 Egy pár mezitlábos apostol szavával;
 Az íg. Eg szálta a földre; Isten kőre jrt be
 Egy nagy epochát a világtörténetbe;
 De az emberi nem nehogy megdöbbenjen,
 És erőtlen bábbá tegye a félelem:
 Nem jött mennydörgéssel, eget-földet rázva,
 Akai kézzel nyílt a sors forgásába.

Korunkban nagy a baj! mint ledér-francia
 Divat, egyre terjed a nagy blaszfémia,
 Vagy istenkiáromlás; mert hiszen nem más a
 Francia köztársaság istentagadása;
 His is nagy szájhősek mit nyíltan hirdetnek
 Botránnyul e bűszke, vallásos nemzetnek;
 Még nagyobb baj az hogy e hitetlen hadnak
 Hadi tervet, fegyvert, tanult elmék adnak.
 His nem nyithatván ki zárait az Egnek,
 Istenét tagadni tartják bölcseségnek.
 Ezen földön látjuk az Istenség jelét,
 Mert nem értjük tehát tagadjuk lételet?
 Evaredek óta süit földünkre napja,
 Míg csak észre vettük a föllokat rajta;
Lénye ismeretlen

Lénye ismeretlen, mint ura, az Isten,
 Italmi bölcs ezt mondja:
 Mit nem tudok, nincsen!
 De az igazi bölcs, a nagy asztromuska,
 Így szól: Ignoramus et ignorabimus*
 Isten, a hitgúnymaszlak könnyekben is forog,
 Trjáik reklámtollal csimxetes doktorok,
 Titkik, a világnak nem találóan okát,
 Kimondák: nincs Isten, és lomtárba dobák
 Ö nagy világkérdést, mely titkát, az égnek,
 És imádat tárgyát, exres emberlétnek.
 Isten, az anyag-kultuszt — jóh — szégyen és botrány!
 Egyetemeken is üzik a katedrán
 Attik csak látható anyagot tartanak
 Mint egyetlenegy lényt, tudomány-alanynak;
 Bár fő javunk földön, az, amit nem látunk:
 Szellemi életünk, erkölcsi világunk.
 A napnak, nem fényét nézik, csak korongját:
 Isten, a földöt, az erdőt, szemek nem látják!
 Minthogy Isten szava, "Tegnapra szóljatja"
 Civilizációnk sarkkövét alkotja
 És szent igében nevelt fegyelmexette,
 Erkölcsi társaság, az emberi nemzet:
 Az ily tény merénylet életjavunk ellen
 És erkölcsi mételey, így tollra kell vennem.
 A kérdés e kettő — egy harmadik, nincsen —
 Örök anyag világ, vagy teremte Isten?
 Az első állítják, hite, az egy, anyagnak
 Lényén kívül minden más léte tagadnak;
Mondják, protoplasma!

* Laplace csillagász, beható igazságolás után fíradtan felsóhajtott, és szavaival:
 "Ignorans et Ignoramus" /: Nem tudjuk és nem fogjuk tudni:/

Mondják: protoplasma 'is-kód, vagy Ös-küsa*)
 És egyetlen anyag világnak forrása,
 S atomban rejtő munkás energiák
 Evolúciói és nem másé világ.
 Azt ne kérdéznétek: mi a protoplasma?
 Elég, ha benn van a görög lexikonba
 És laikusnak annyira imponál,
 Hogy ámulatában szeme-szája megáll.
 Itt a görög nevet a fantáziának:
 Tudományban ezek pompáisan beválnak
 Pompáisan, és szó most nem illik se nem tréfa;
 De komoly valóság, ime itt a példa,
 Ime itt a görög lexikonból szedett
 Tróikkal szemfényvesztő monista-bölcsélet;
 "Energias", atom "s végül egy latin szó,
 Csattanék mint pistor: az, evolúció!"
 De bölcs urak, erre rögtön volna nekem
 Engedelmetekkel egy kis megjegyzésen:
 Azon atomokban, magukból magukban,
 Ha ily mindenható erő élet tűz van:
 Éppiszeremek nektek így isteneitek?
 Erit bálványozást hogy nem szűgyenlétetek!
 Buta anyagokat, mondjátok valóknak,
 Sőt, energiákból valósulhatóknak:
 Csak azért, mert látjuk, mert róluk a tűznek
 Tűző sugarai szemseinkbe tűznek!
 De a tökélyes Lény meg nem valósulhat,
 Mert létre látható anyag kell és alak!
 Így az anyag, mert nincs más lény ki teremtsen,
 Egyetlen létező valóság vagy isten!

Sörök lény, mert létet

*) Ös-küsa: Urbrei: Haechel, jénai professor ior tudományos fantáziája. Exxel a tudományos küsával cseréli ki a legendás teremtet. Istent, de, a legliberálisabb bölcseiseggel, mert a küsának két, asszistense is van, úgy mint, a végtelen, és unendlicher Raum, és az ether lengés. Aetherschwingung, két nagyon absztrakt mindenhatóság! Ezt az epochális vívmányt tessék tudományos komolysággal fogadni!

Jörök lény, mert létet mástól nem vehette,
 Vagy ha nem: így magát maga teremttette!
 Ez náiv észjárás, monista-logika
 Még pedig annak is a legnyíltabbika;
 De igaz forrása, ha nevén neveznök:
 Béka-suffadoxás, rosszakarát és gőg!
 A sok isten-hitben, a ti hibortotok
 Ezt el a világon őrás rekordot:
 Energiás atom, isten-miriádok!
 Immár a föld alá bujhattok, japánok!
 A harmincz esernyi japáni istenket,
 Ha új pogány druidák pogányul letették,*
 Titk se nem, négeret, se nem indiánok,
 Nem is negritói Polynésia-nak:
 Ezen új pogányok keresztelt egyének,
 És metszett szeműk, akik köztünk élnek,
 Séloezik pirulás nélkül a tagadott
 Istenségnek szentelt tudomány-alapot.
 E kibeszúrésért bocsánatot kérek!
 De minden modor jó, ha vele cselelt érek;
 Tollam így forgatom, hogy szégyelje magát,
 Ki a közéletre erkölcsi sebet vág,
 Sebet, mélyen hatót a nagy néprétegbe,
 Mely még an unokák sarján sem heged be!

Könyvforgatóink közt, sok a lázas beteg,
 Titkot, íx hiúság és hírnev-vásketeg;
 Mint érzéki lények szenvednek még többen
 Fejstönt féltexa erő-gyöngületben;
 Titkben lüktet a test szibarita láma,
 Morális erejük nincs, mely rabolássa;

Érte ellenségei

A japánok isteneinek száma 1.33.333; st. szent száma; A druidák pogány papjai voltak a szelkáknek,
 Gallia 1. mai Franciaország egykori népének.

Érett ellenségei, az isteneszmének,
 S benne, a hit, erkölcs, nemes fogyelemének;
 Több lelkiüket, testüket erős indulatja
 S mai, sok rossz példa könnyen elaltatja:
 Tűk, ha kiállották — mikroszkop, retorta
 Szerrel, a testeket elemekre bontva —
 A fizikumokból, a rigorózumot,
 Már ismerni vélik, az universzumot,
 Spektrumot, szegervén, az égre, kimondják:
 Hogy, az tisztán földi, anyagból gyurt, világ,
 Enneként, itt, e földön, ott, is úgy van minden:
 Itt isten, az ember; de, más, új ott, sincsen.
 Örök, anyag világ, nincs kezdete, s vége,
 Teremtő, istenre, így, nem volt szükség
 Nyen. Isten, nincs is, mint, ezt, a retorta,
 A görcső, refraktor, spektrum kimutatja;
 Fent, a csillagok közt, épp, így, mint, itt, alant
 Nem lát fegyverzett, szem, istenféle, alanyt;
 Földön képe, mássát, hici-ba keresnek,
 Bár, ilyenként, szedték, szét emberek, testét!
 Csak legenda-mesék; isten, szellem, lélek,
 A haza, jog, morál, mind fantazma-lények,
 Nincs bűn, sem bűnhődés, nincs erény, s jutalom,
 Nincs más, csak egy élet, s itt, e földcsillagon.
 Ellentétes örök harcra, a természet:
 Hogy, meghaljon, azért születik, az élet;
 A tűz, víz, hő és fagy harcoló elemek
 Azért születnek, lenyt, hogy, legyen, mit, öljenek.
 Örök harcban vannak, kik élnek, és miért?
 Egy gyarló, nyavalyás, arasznyi életért.
 Tűz, ott, ami, morog: állatok elemek;
 S köztük első sorban, az eszes emberek;
 Tűk, mint hadművészek,

Nők, mint hadművészek, magas fokon állnak,
 S dicsőséget hoznak e harcra, világnak.
 Győzz, a lét harcában, és te vagy az isten;
 Olyan, ha van erőd, vagy pusztul; ha nincsen!
 Légy — ez a fővirtus — erős, bátor, merész,
 Aki a veszéllyel bátran szembe néz;
 Rögsz, vészre utján e rövid életnek
 Elhullnak a gyűgők és élhetetlenek.
 Légy élelmes, vigyázz, hogy az „enyim”, tied!
 Török meg ne tévesszék a fejed, vagy szived;
 Ezt a jó közmondást jegyezd meg magadnak:
 „Temesnek a világ, alánksza vannak.”
 Éles és, éles szem embert urra tehet —
 Ezt élet szabályul tartsd mindenek felett: —
 Eszednek a fényes szalonok, kulisszák,
 Tumednek megnyitnak a resek és kasszák.
 Temes gavallérnak a nagy forgalmakba
 A resek és, szíves jóvedelmet ad, ma.*
 Az élet tárgyak s vagyak folyton növekednek,
 Azért pénzről sok kell, ma egy darsentlemennek.
 La pénz község érték, veheted bárholonnan;
 Hol nincs, ott ne keress; veszed ott, a hol van.
 Ha újaid közé milliócska ragad,
 S helyrebe kerülse, légy hős: kösd fel magad!
 Kötelek nyakára, aki olyan kába,
 S nem fut el idején Kaliforniaiba!
 Az verítékeve, miért dolgoznál kézzel?
 Hisz a bőrre hűsén esszel többet, érezed:
 A bűzöt arassák s csipeljék ki mások;
 A hős, tisztán szemmel te töltöd a zsákokot;

De ennek felettebb

* Az esek és, művészek, név, pénzai neve: esekmetszés.

De ennek felettébb nem kell örövendened:
 Az a tele csak csak felig-meddig tied:
 Vagyonod másoké, a mint jön halálod;
 Mit megiszol, iszol, csak az a sajátod.
 Éföld mindnyájunké; így a sok vagyon kincs
 Merő lopott jószág, azé, akinek nincs!
 Ugyesen a sokból kaparíthat kezéd;
 Ez spartai erény, ha okosan tesszed;
 De ha oly bolond vagy, hogy a fellért lopod,
 Akkor megérdemled a huszonöt botot.
 Embernek az a föld csak harsogtató, sirja,
 „Az marja — kőmonda és jelző — aki bírja!”
 Hol katedrán, börtén hangzik ily elmélet,
 Ott alappjában reng az erkölcsi élet,
 Mely minden országnak támasza, talpköve,
 La legerősebb is elpusztul nélküle,
 Szűndek tudománynak üxik leple alatt,
 Jelző: szabad, sajtó és szabad gondolat,
 Mely fél nélküli, szüggöld, mesés világokig,
 Mélységes pokolig, magas mennyországig.
 Léleknek, erkölcsnek nincs pardon, kegyelet!
 Hiszen ami nincs, azt sérteni sem lehet.
 Szármány-egyetemből ily tanokért dobták
 Ki a keresztetek új magyar doktorok.
 Te kérded: mit vétettek azok a keresztetek?
 Magyarok kulturát, s alkotmányt szereztek!
 Leat a katedrákról jött erkölcsi rosszat
 Voolti a nép is ma már utazhasszat:
 „Se. Isten, se haza! aborúg pénznek, rangnak!”
 Ordít, s mondja magát hazátlan bitangnak!
Halálollik az erkölcs,

Haldoklik az erkölcs, ujjong, önző eszünk!
 Villam s luxus fényben pusztulunk és vesszünk*
 Erkölostelen népet, szül ily tanszabadság,
 Ilyen nép közt élni legkeserűbb rabság.
 Isten, örök morál, e szép imádságot
 Ki ajkunkra adta: „Töjjon el országod!”

Hol azok a régi, áldott lelki bölcsék,
 Kik a tudományban üdvös nyomot tettek?
 Tönt vágygal indultak és szándékkal utnak:
 Hogy az egy igazig, Istenig eljutnak.
 Tha a tudományhoz tehettek egy alfát,
 Azért nem magukat. Istent magasították?!
 Istenfélő tudós Humboldtok, Newtonok
 Örökebe jöttek pogány epigonok:
 Egy lényiség-vallók görögül monisták,
 Lelkiüket tagadó materialisták,
Kik tagadnak Istent,

Pusztulunk, vesszünk! Keserű szavak illusztrációjaul fájó szívvel jegyzem
 szülő-földem képét, egy csiméres erdőktől hosszú jó boru szőlő-hegyláncoktól környezett, istenáldotta
 földadarabot, patriarchalis otthonát, autonóm reszpublickóját, az egykori Toldy-nemzetiség leány-
 ágon való örököseinek több mint húsz és csiméres nemes magyar nemzetségnek u. m. Antal,
 Balassa, Bóné, Domotor, Farkas, érsi Gaál, Horváth, Jancsó, Kállay, Kálb-Labó-
 Kovács, Kun, Lónay, Magyarai-Kossa, Mészáros, Pais, érsi Porolányi, Potyondy, Tallay,
 Szánthó, Vadasi Várjas, Thuroczy, Tóth, Váry-Nagy családoknak, kik közül a ma-
 napság három, hár szülőföld maradványon kívül egy sem létezik, még neveik is eltűntek
 a föld színéről; az az egykori virágzó komposztesszorátus, kiirtott erdővel, elpusztult
 terjedelmes szőlőhegyeivel s eláulott nagyobb részt kálvinista magyar nemzettel ma el-
 pusztult paradíszom, vagy inkább Jeruzsálem, mert az egész körnek több mint
 felében egy szőlő névű, új magyar az új, vagy uraság, nem atelközi, hanem
 Jordán melléki asók maradványa, — ~~urasság, nem atelközi, ha, tehát, asók latifundium;~~
 Ké miniatur képe az a nemes, nemzeti és vitélő magyar assenti, a nemzeti
 gerincze pusztulásának.

Sic transit gloria Hungariae!

Kik tagadnak Istent, éltető szellemet,
 Ki megleverit holt anyag-elemet.
 Egy hipotézisre nincs szükségük, mondják,
 Magától magában áll ez anyag-világ,
 S áll örökké, nincsen ugynevezett ~~semi~~ semmi;
 A lét szükségesség: világnak kell lenni!
 Szükségesség ezzel meg van mondva minden:
 Örökkévalóban kezdett, és ezél, nincsen.
 Az örökkévaló természet állaga
 S lénye törvényében van a világ oka;
 Ebben összfontosul minden ismeretünk,
 Más lényt, mint anyagot, el nem ismerhetünk
 Az ő tudományuk nem áldás, de átok:
 Csak megvetni, tanit életet, világot.
 Anyagba fült bennök a tagadott lélek,
 Nemesebb eszményi világot nem élhet!
 Méregitaluknak jó bor a cségerje,
 S a tudomány-nevet viszik pellengérré,
 Sértik a tudásnak alaptárgyát, célját,
 Istent, ki egyedül való és igazság.
 Bölcs hírnevre törnek, hiún és inhitten,
 Mert te nem vagy anyag, tagadnak, íh. Isten!
 Tremök van, nem látnak, félnek van; siketlek;
 Irgalmas, aki vagy, bocsásd meg vétkeiket.
 Te, atomistái anyag bölcsészetnek,
 Ember-relytélyemet nekem fejtsetek meg:
 Szüleim: föld és nap oktalán, anyag-agok;
 S én, a szülött, ezres, okos lény mint vagyok?
 Mást, mint tessz nem tehet sem a föld, sem a nap;
 Mint bennem, úgy bennök mért nincs ész, akarat?
Védtelen testemben

Védtelen testemben, mi az a hatalom,
 Mely engem ural, tesz erős oktalanon?
 Mi? és honnan ered az a titkos élet,
 Mely láthatatlanul tölt be mindenséget?
 Mely mintha sziv volna, egyszerre megdobbán,
 Megpersdül földszerte lénymiriádokbar;
 És ezen élőben, erőfélék képpen,
 Legfenségesebben az ember lelkében?
 Mit anyag nem adhat, mellyel égbe vágyunk,
 Lelkünköt túlkörzi erkölcsi világunk
 I a jó, igaz és szép vágyó ismerése
 Isten adta lelkünk szellem-működése.
 Csak Istentől jöhet a szellem, értelem;
 Napfénytől, harmattól, még virág sem terem:
 A titkos élettől fejt, kimozdítja,
 Harmatos szép szemét a nap csak kinyitja.
 Mivel láthatatlan, tagadtok szellemet,
 I helyébe istenné, testetek porszemeket,
 Azaz, csak a berökö képzelt sajátosságot.
 Atomot emberszem még sohasem látott!
 De Isten legenda, mert látni nem lehet;
 I láthatatlan atom nyer tudomány nevet!
 Energiás atom s mindenható szellem!
 Még párhuzamot sem lehet köztük tennem!
 Néptelen képzetet, hogy anyagparányok
 Tartsák hatalmukban ezt a nagy világot!
 I hogy az a felséges, isteni alkotmány
 Atomok munkája, mese nem tudomány.
 De a szellem való: belőle teremnek
 Magasztos eszméi az emberi nemnek.

Hogy a vad természet

Hogy a vad természet barlang-bestiája
 Civilizált nép lett a szellem munkája;
 A jogrend, szabadság, tudomány, művészet
 Földi létet díszítő szellem szülte élet!
 Pedig a szellemhez már mily közel jártok,
 Ha a napsugarat anyagnak tartjátok,
 Mely, mint cserek előtt, ma is éppoly hővel
 Süt, ég, ömlék, árad, s nem fogy és nem ég el;
 Ugy a láthatatlan örönt, világétheret,
 Amely, mint mondjátok világot szül, terem!
 S bizon leszárnátok azt, aki rólatok
 Azt mondandó, hogy nincs szellemes tollatok!
 De ti tagadjátok azt, ami bennetek
 Tagad, maga magát tagadja lelketek!
 Sújtó, itéletet im, maga mond rátok
 Ily következtelen filozofizmiátok!
 Egy könyv e szép világ az. Isten chartája,
 Napbetűkkel írta dicsőségét rája;
 Olvassuk kis részben, — nincs nyitva egészen —
 Si betűin csüggtek, én szellemét nézem;
 Pedig e közmondás mily igaz a könyvről:
 Hogy a szellem él, de a betű megöl.
 Betű a test, anyag, holt tetem magába,
 Ha élet-szellem-tűz nem hat pórusába!
 Még a fűszálnak is ha szemet kinyitja,
 Virágát, van egy kis szelleme, illatja,
 S az ember, e földnek legdicsőbb virága,
 Lelkével anyagnak süllyed iszapjába!

Nagy beteg e korzart, röpülő-gépének
 Dacára, s önmorgó, ördög-szekevények!

A kor két nyaktörő

A kor két nyaktörő fényes találmánya,
 Mesibe illenék repülő-sárkánya,
 Mely tiszta égből szór bomba-mennykövet
 A városokra! pokoli élvezet!
 Népek, népek ellen gyűlöletben forrnak;
 Tomorrow kor jele, villám fény-kornak!
 Talán vesztét érzi, mint a futo-csillag,
 Mely földre hulltában, halálakor csillog?
 Nem is gyógyulhat meg, míg vissza nem tere,
 Amelyet elhagyott; Krisztus isvényére,
 Mely a Golgotháig szent nyomain támadt
 Üdvösség útja, sön az embervilágnak;
 Ki a példa-szóval adott rendeletet
 Vérével szentelte és pecsételte meg,
 Hogy higgyük embernek mit tudni nem lehet,
 Istent, igét, erényt és örök életet.
 Tudnunk és hinnünk kell kettős világunkban:
 Tudni földet, hinni eget, mely párova van;
 Tudással kenyeret, hittel erényeket
 Nyervén érhetjük el a boldog életet.
 Rövid élethez mért tudás emberiségünk;
 De az, hogy mint lehet, oly boldogok legyünk;
 De hit nélkül ésszel ez el nem érhető.
 Tudásunk egető szomja, mert nőtlen, nő
 Alkát se tudja jól, omegára ásit,
 Nincs nyugta, meg nem áll a porbarágyásig!
 Hiába, az ígig földi el nem érhet,
 Az Örökölög, a mulandó élet!
 Csak összvilágában látni meg az Istent,
 Ha emberi elménk elbírná a mindent,
 Csak mindentudásnak nyílik a világ, ok,
 Mindentudás tárgya világmiriádok:
Isten és a világ

Isten, és a világ oly nagyság, oly alak,
 Mely minden fogalmat, képzelmét túlhalad,
 Mondjuk, de nem értjük ezt, a szót: végtelen;
 É csak azt tudja ember: hogy kinni kénytelen.
 Ikinni: egy tökéletes jó igaz, szép lényben,
 Követésre méltó erény-példányképpen,
 Felsíges eszme, mely ha való nem volna,
 Elfogadná az Ég, és megvalósulna!
 Ez isteni eszme, amelyből kikele,
 Emberi lelkeknek fényes tanujele;
 Így bár mint kiabál az anyagbölcsélet:
 Istent kikerülni semmiképp sem lehet!
 Istenre s a hitre oly nagy a szükségünk,
 Mindkettőt kellene, ha nem volna! kérmünk,
 Kérmünk éjjel-nappal, kérmünk szünet nélkül,
 Energiás atom anyag-istenektől,
 Kérmünk mindaddiglan, míg nem a mindség,
 Mindenható lévén megszellemesednék.
 Igén, mindenható! e szót ismételnem,
 Mert nem élexeskedés, de komoly értelem:
 Ha létezni képes magától magába
 Az anyag, akkor van mindenhatósága,
 Egyben bölcs is lévén az anyag-mindenség,
 Gicső égi lényé átszellemesednék,
 Soktalan tüxerők, anyag-szörnyek helyett,
 Mint bölcs. Szellem lenne ir-e világ felett,
 És mennyországában az égi erények
 Földi bajnokai megüdvörülnének:
 Nap, hold, csillag szeme örömtől reszketve
 Nézne a szellemes emberi nemzetre!
 De te vagy oh Isten, aki megengeded:
 Legyen ember, aki kételkedik benned,
Aki ne rettegje

Aki, ne rettegje, rejtet, isten, lényed:
 Legyen, önértes, szabad, teremtményed;
 Ember, kinek, adtál földön, nagy hatalmat,
 Minden, élők felett, őt felmagasztaltad:
 Mert, lelke, van, legyen, szabad, akaratja
 Szerint, erénygel, jár, vagy, a bűnnek, rabja;
 Iha, csrével, a jót, rosszat, megismerte,
 Válasszon, szabadon, felelőn, is érte.
 Hogy, bátor, hős, legyen, ~~harc~~ harczoló, eleme
 Kört, föld-, csillagodon, adtál, neki, helyet,
 Kiadja, és, teremtsen, lelkéből, sugárzott
 Szellem-, erejével, eszményi, világot,
 Sükrét, örök, szépnek, igaznak, és jónak,
 Mulandó, életben, örökké, valónak.
 Örök, bölcseséged, atyai, jóságod
 Megdicsőítette, e, rövid, világot:
 Hogy, e, földnek, ura, kit, kezec, teremtet,
 Az, ember, maga, is, alkothat, teremthet.
 De, te, vagy, ő, Isten, világ, nagy, szelleme,
 Bár, megfoghatatlan, lényednek, jellege!
 Kérelmek, elménk, azt, valamin, végtelen
 Világod, lényeit, ismerni, képtelen,
 Egy, zárt, könyv, az, élet, s világ, problémája,
 Kinyitni, porleányunk, hiába, próbája!
 De, hogy, arra, vágyunk, s ég, felé, törekszünk,
 Mutatja, hogy, így, szikra, rejlik, bennünk;
 Immelyle, jót, ismerve, s jó, életet, élve
 Városságot, nyerünk, s jobb, házat, az, égbe.
 Hi, megtanítottál, hiánynak, s reménylenünk,
 Bizunk, szavaidban, jóságos, Istenünk!
 Lelkünk, szent, igéiben, melytől, átszellemül
 Gyarló, földi, lényünk, hisz, rendületlenül;
Hisz és remél,

Hisz és remél, amíg szívünk egyet dobban,
 S megnyugsunk, jó Általunk, szent akaratodban!

Oh van Isten! lények lénye, napok napja,
 Képet a fényes ég, mint tükör mutatja!
 Mert van Isten, így van tökéletes élet,
 Mint amelyet ember gyarló testben élhet;
 Hisz ha volt, amire rá, illet
 A képtelen jelző superlatív-foka,
 Ez az anyagelvi bölseleti nézet
 Hogy nincsen más, csak egy, s az a földi élet
 Értelmen munkával és tragikus véggel:
 Örömvízbe fulad, s káosz-tűzben ég el.
 Egy roppant üres gömb az ég, mely háttérül
 Szolgail a kis földnek s napnak köröskörül
 Csillag-csarnok hitve pávarolva röjje,
 Hogy legyen, a földnek szép panorámája
 És a szikra kipattant belőlem
 Élek, hogy mint, rendszert elcsúpi bölcs tölem.
 De mert van, az égben örökülő lélek.
 Boldog lelkek sorsa, idő és örök élet:
 Emberi léleknek nagy a feladatja,
 Bölcsőtől, a sirig, azt meg nem oldhatja;
 Hisz test-szervezetünk gyarló volta miatt,
 Lelki ember-énünk alig valósulhat:
 Mint munkába vesszük a szellemi tervet,
 Timért földi létünk fonala lepergett.
 É megfoghatatlan, csodálatos élet
 Méltó, magasabbra ért földön el nem érhet;
 Embernek e rövid élet csak próbája:
 Hogy a föld tüzeit lelke, mikképp állja,
S mily részt vehet.

Mily részt vehet majd ott az örök jövőben,
 Hol Istennek oly sok dicső hajléka van,
 Hol boldogság vár ránk, nyugalom és béke,
 Ha rá méltó lelkiünk visszatér az égbe.
 Oh mily bölcseségű eszme és ígéret:
 Szép földi életért, idő és örök-élet!
 Ezt tanítja hitünk, sejté reménységünk;
 Ha nem volna Isten: így jaj lenne nekünk!
 Ha nem volna lélek, erkölcsi hatalom,
 Mely bátorít élünk itt, e bolygó csillagon;
 Jaj lenne embernek, mint tudatos lénynek:
 Lélek, s testi kettős halált szenvednének!
 Tudván, hogy a szörnyű, s kiherülhetetlen
 Tűz-víz, özön ellen nincs semmi védelem.
 A Mózese nélkül, tévedező népet,
 Vigképp hatalmába ejtené a vétek;
 A bátorító hit szívekből kihalna:
 Erenynek, jöttötnék hogy meglessz jutalma,
 Bűnnék nem marad el méltó büntetése,
 Immértatlanságoknak kiegyenlítése.
 Csak a tűz, víz, egyéb oktalán elemek
 Javak, sors prédája lennénk mi, emberek:
 Merő gúnnyá válnék a nagy életöröme;
 Az emberi szellem sok excess viománya.
 A magas kultúra, melylyel a földet
 Ember nemzedékek felekesítették;
 Hisz, öt ezer múlva — ezt katedrán mondják! —
 Jégkorszak-martalek lesz a földi világ;
 Elvész minden élő, az özönvíz árba:
 Nem lesz Áráton se Noe, se bárka,
 És ismétlődik minden tév, exredél,
 Csak akkor jön, aztán az igazi „Hadd-el.”
Mert a föld elerte

Mert a föld, elérte oxélpait és megérett,
 Aza, több hullá, sör rajta el nem férhet;
 Mert születik ember, hogy sirját megássa,
 Anyag: mi voltának nincs más hivatása:
 Elkeszül számára a Trematorium,
 A hol most Sirius ragyog vagy Orion:
 Sugárvesztett napok, bolygók, drabant-holdak
 Az univerzumban mind egymásra hullnak;
 De áll a világnak nagy összemlése
 A centrális napba, hol forr az is-kása
 És energiát atom-istenkéibe,
 Depózitván újabb teremtetést, visszavégbe;
 Előbb iszapjától az ő világ-alanyt
 Megtisztítja tűzben, mint ötvös, az aranyt;
 A nagy, súlyos testek, dacára, a fagynak,
 Egy világ-kháosszá lángokra lobbannak,
 Tűztűk az erre-ig emberek állatok
 Vereivel tisztalt föld legsebb lángal lobog;
 Tűzbe visszavilágunk minden dicsősége
 Tegy kegyetlen világ-színjátéknak vége!
 Tűzöronok jönnek nagy, visszöronokra,
 Anyag-isteni sors így foly mindörökre!
 Csak az a szerese hogy e világ-számlát
 A világ-Gazdája nélkül komponálták;
 Ily szörnyű világterv, mit emberek saónak,
 Sajátja nem lehet a jó Teremtőnek,
 Akinek szeretet bölcsesség, igazság
 Jellemük teremtő tervét, akaratját;
 Tegy, mint ez ily dicső alkotást, megillet
 Van dicső világcsél és van dicsőbb élet,
 Mint amit e földnek, e kis hangyabolyoknak
 Professzorcskái katedrán papolnak!
 ☆

De ha való volna

De ha való volna az anyag elmélet,
 Csakugyan nem volna más világ, más élet,
 Mint katasztrófái a víznek és tűznek,
 Egyetlen szél, melyet váltakozva üznek;
 És lehet-feltéve, de meg nem engedve —
 Egy dicső világnak, ily diótelen terve;
 Hisz' égbútatóink a csillagvilágnak
 Melyben csak tüzet és pusztulást látnak:
 Ott bolygó' pukkan, ott üstökös reped szét,
 Ott megfeketült nap sirdi tűz vesztét;
 Semmi vigaszt, reményt tudományuk nem ad,
 Söt. rémitve festi a pokol-gyehennát:
 Vízbe fullunk, tűzben égünk elevenen;
 Anyag-isten, mert nincs lelke könyörtelen:
 Nektek mondom, akik a hit ellen gyújtott
 Harócszal tudomány palástjába bujtok,
 És kiabáljátok, hogy tűz van! vesztélyben
 A tudomány, baglyak huhognak az éjben!
 Trüszkört a jobb ha nincs ilyen tudományunk:
 Hogy urunk az ördög s pokol a világunk! —
 Oh nem! ily felséges világszervezetnek
 Csak Istenhez méltó dicső szél felel meg,
 Dicső szél: hogy annyi ezer fényes lakot
 Boldog Isten boldog lényeknek alkotott
 Lelkünk tűz, mellyel a lakokba vágyunk,
 Boldogsághoz vonzó, olthatatlan vágyunk
 Epp' így, mint az igaz jó és szép eszménye
 Ogi láng, nem a föld hűlő tüneménye.
 Gúnyja tudományunk az anyag-bölcsélet:
 Vadás földanyaggá torxit dicső eget;
 Az örök fényt; Istent tagadja, és imád,
 A sötét anyagban atom-energiát;
Trüllem Isten tagad,

Exellem Istent tagad, s anyagi csodát hisz
 A komoly tudomány; "Nisum teneatis"
 Nödis föld csillagunk, ha ember nincs rajta,
 Az univerzumnak legmáshább tagja;
 De emberrel leszállt rá az égi lélek,
 S a szent Ige: hogy van Isten s örök élet.
 Isten te vagy! léted világít mint napunk,
 Bár fényörönbe be nem pillanthatunk;
 Csillagos eged, mint mozgó panorama,
 Forgó kis földünket körös-körül zárja,
 Melyben minden napon szemünk elé táród
 A te csodálatos, szépséges világod,
 Melynek kicsiny és nagy lénye éjjel nappal
 Téged, mint teremtet, dicsőít, magasztal:
 Az életörömei, míg nap süt az égen,
 A szentegyházi csend, a csillagos éjben,
 Az éji árnnyak, mint gondviselő szárnyak,
 Nyugó halandókra midőn, alászállnak;
 A sok ezer nap, mely szemünkbe csillog,
 Földi napunk ott csak láthatatlan csillag -
 Napóriások, hol boldog lények élnek,
 Szögő fénynyelvökkel érthetön beszélnek;
 Érthetön beszélnek az óriás napok
 Hogy hozzájuk méltó lények honolnak ott,
 Sij meg sij napezrek sij egeket tárnak
 S hirdetik hatalmát a világ urának.
 Nap, hold, ég, föld, tenger, s nagy világ - minden
 Ezer hangon, nyelven kiáltja: van Isten!
 Ezek láttán ember nem marad hidegen,
 Felsóhajt az égbe: "Hiszek egy Istenben!"

Irtam Kassonyban

Írtam Pozsonyban, a sír szélén, vak szemmel,
 exorzizációval ágyamban, életemnek 95. évében, a civilizált
 Európa barbár háborújának negyedik és ötödik hónapjában;
 végezetem karácsony hetében, 1944. december 23.-án.

Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus!

Kolman József
 Pro

Imádd az Istent!

Imádj Istent, monda, aranyvers-könyvébe,
 A bölcs. Pythagoras, kinék görög népe
 Fűben-fában istent, vagy szellemet látott,
 Élt egy ideális ifjú, szép világot.
 Istent imád ember, egy, vagy más formában,
 Répessége szerint, mióta világ van;
 Istent dícsér minden emberi hagyomány,
 Minden valódi bölcs, valódi tudomány.
 Imáadásra buzdulsz, ember, ha virágzálod
 É megfoghatatlan, csodaszép világot.

Imádságra serkent, imádkozni készet
 Teremtő s fenytő anyánk, a természet:
 Élő, szülöttinek bájos összehangjával,
 S elem-szörnyekinek bőségtől haragjával
 Imádságra nyílik önkénytelen ajkad,
 Midőn a száraz-föld megindul alattad,
 Sháborgó tengeren törékeny sájkádat
 Mélységből mélységbe hárítják a hullámok;
 Ápáinknak van egy szép mondanisa erre:
 „Tanulj imádkozni, eredj a tengerre!”

* *

Imádj Istent, ember! munkát kezdj és végezz,
 Fel-fel fojtászkodván az ő szent nevehez;
 Munkával párosult isten-imádnak
 Emberi lényünknek fő jellem vonása;
 Az ima, vagy hálal lelkes teremtménynek
 Fő dize, sőt, anyja, minden más erénynek;
 Hisz, még az oktalann állat is, ha gondját
 Viseléd s úgylod hálás szennel néz rád.
 Ha mélyeből buzog szivednek imája,
 Elfogadja az Eg azat, de nem kívánja;
 Istenimáadásra neked van szükséged:
 Bizalommal tölt el, s bátorra tess téged.
Minden egy-egy fojtás,

Minden egy-egy fohász, mely ajkáról ellebben,
 Édes megnyugvást, hűgy a szívben, lélekben.
 Mily lelki erőt, nyersz istenimádásban,
 Dixen A vesztély, idején tűnik ki legjobban:
 Dixalom magában, bátorság, a vízbe,
 Sokszor bámulatos dolgokat, víz, végbe;
 Criás. Teliáthot, vírébe borítja
 His David, kezéből hajított parittya.
 Emberek, szíressék egymást és segítség;
 De legbiztosb támasz, az isten-segítség;
 Az ember gyöngy, társ, legjobb is sirba, dül,
 De ha Istennel jár, nem marad, egyedül.

I mily erő, van abban, ha egy gondolatban
 Egy tárgyért, egyszerre millió, szív, dobban:
 Ny egyesült imák, rabláncokat, tépnek,
 Iszabadságot, hoznak, az elnyomott népnél;
 Egy görög Tirtiusz, gyújtó, énekére
 His Leonidászok, szálltak, a harakterre.
 Ny, összdobbanása, emberek, szívénél
 Legkedvesebb ima, az ég. Istennél,
 Egy dicső érdemény, lelkiünk, megrázza,
 Ha szent, asztároktól, reng, az. Isten-háza,
 I. Hinnusunk, összhangja, oly, szép, oly, megható,
 Hogy rá, összereszked, az, istentagadó!

Isten, imádása, olyan, szent kódotat,
 Mily embernek fő, dírt, sőt, millióigot, ad;
 Mily magasatos képet, nyújt, az Isten-háza,
 Ahol, a király, is magát, megáldáza;
 Minden, előnyt, cáimet, rangot kívül hagyunk:
 Az Ur, színe, előtt, csak, emberek, vagyunk,
 Segy, szívvel, könyörgünk: bocsáss meg, Istenünk,
 Mint mi, meg bocsátunk, ha vétnek ellenünk
 Hol, bölcsönktől, kezdve, sereg, kísér, vezet
 Harom, őrszemünk: hit, remény, szeretet.

Bűsike, vagyok, arra, s bátran, sőt, emelek:
 Hogy Istent, imádni, tudnak, csak, emberek;
Nyilván annak, jele,

Nyilván annak jele, hogy az ig. szelleme
 S föld körti kapcsolnak ember a, láncszeme;
 Ember, föld, szülöttje, aki nem csak érez,
 De mint, szellem felzáll, diós. Istenéhez,
 Akiben tiszteljük fényét, az erénynek
 És eszményi képét, az emberi lénynek;
 A vad szenvedelmek láttán, és idótnak,
 Izedlő erkölcsökkel, válnak, idomulnak;
 Porból igbe, emel, diós, szimbolumunk,
 Midőn Isten előtt arauunkra borulunk,
 Nem, mint gyáva, szolgák, de hálás gyermek
 Legjobb Atyánk előtt hajtjuk meg térdeinket.

Egy nép, mely térdén áll Teremtője előtt
 Oly fenséges látvány, melynél, nincsen, dicsőbb,
 Tavasza-himzett mező, derült kék ég, alatt
 Imádkozó néppel, mely ott hálát ad:
 Egy, dom, melynek minden halom, domb, oltára,
 Örök lámpája, nap, s — az ig. kőpolaja;
 Mivész, ha, elhajtod, a fenséges szepet
 Megörökíteni: mintáid, és, a képet,
 Ember és természet, melyben, együtt tárnak
 Trónt, bel- s kül pompát, a világ Urának!

Istent, dicsőítvén, mert Istennek élek,
 Megdicsőül gyarló, testemben, a lélek,
 S gyermek bizalommal, szendül, meg nyelvémen
 Kép, imádk; Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben!"
 Amit, az, Amennél imám, vígán érzek,
 Az, nem földi öröm, de mennyei, érzet:
 Az Isten, irta kép lelkemben febragyo,
 S vele, önérzetem: hogy jó ember vagyok,
 És nyugodtan, dobog, e tudattal, szívem:
 Hogy kötelességem, betöltöttem, hiven.

Aki a jó Istent, szívéből, imádja,
 S legbüszkébban, amikor, ha, senkisé, látja,
 Sly embernek, rosszban, nem török, a feje
 Csak jót tesz, mert, a jó Isten, ott van vele;
Az. Isten képmása.

Az Isten képmása: a jó lelkiismeret,
 Mely rossztól, irtóztól, s csak jót, tenni szeret;
 Bátorn, bizkadt, erre akár a lelkedet:
 Az ily ember soha meg nem esal tizedet.
 Ezt az arany verset mondjuk el naponta,
 Startsuk meg, mert igaz, nem, mert Gothe mondta.

* * *

Töljed, imádd, magyar szivedből, az Istent!
 Legyen lelked előtt hazád törvénye szent;
 Tüjodnak, üdvéért légy élni-halni kész:
 Boldog, nemzednek így boldog tagja léssz!
 És ves tanácsom legyen, bicsú-emlék;
 Fogadd ki szolgádtól, jó magyar nemzedék!
 Hazának szenteltem, szavamat, tollamat,
 Ezt fogadkodva zárom be, ajkamat:
 Míg földön ember él, magyar himnusz, ének
 Kengyen szép hazámban Isten szent nevének!

István Porsonyban, szerzőjével, ágyamban, életmemnek
 25-dik évében, mint pályaművet a, Petőfi - Társaság számára;
 de sem e szerény verseket, sem pályáim társai nem voltak
 jutalomra méltók, nyilván azért, mert manapság a modernisták, monisták,
 urai a helyzetnek, az egész vonalon, az irodalomban is.

Porsony, 1915. október 20.

Körmár József